

**KRAV OM STOP
FOR BESPARELSER PÅ
GRØN FORSKNING**

SIDE 9

**ITU KRÆVEDE
TAVSHED I STRID
MED REGLERNE**

SIDE 4

**HEMMEIGHEDSKRÆMMERI
OM KANDIDATREFORM**

SIDE 18

HEMMEIGHEDSKRÆMMERI OM KANDIDATREFORM

Ved hjælp af et forvaltningsmæssigt trick har Uddannelses- og Forskningsministeriet trukket persiennerne ned omkring det udvalg, der skal finde på en praktisk udmøntning af regeringens kandidatreform.

KRAV OM STOP FOR BESPARELSER PÅ GRØN FORSKNING

Alternativet vil have Folketinget til at pålægge regeringen at standse den årlige topcentsreduktion på forskningsbaseret myndighedsbetjening. Flere partier bakker op, men regeringen står fast.

ITU KRÆVEDE TAVSHED I STRID MED REGLERNE

Ledelsen på IT-Universitetet hastede fyringer igennem og pålagde medlemmerne af samarbejdsudvalget tavshedspligt, men det var i strid med samarbejdsaftalen, viser ny forligsaftørelse.

CBS MØRKLAGEDE LUKNINGEN AF SIN UAFHÆNGIGE UNIVERSITETSAVIS

Det var i strid med vedtægterne, at ledelsen på Copenhagen Business School fyrede redaktøren og journalisten på CBS WIRE uden at informere og inddrage de ansatte og studerende. I næsten tre måneder var lukningen af avisen mørklagt. **Side 6**

VIS DIN PH.D.: ANTON UNDERSØGER BESKRIVELSEN AF SEX MELLEM MÆND I NY DANSK LITTERATUR

I sit ph.d.-projekt ser Anton Juul på, hvordan nyere dansk litteratur beskriver sex mellem mænd, og hvordan den trækker tråde til hiv- og aids-epidemien i Danmark. **Side 11**

FORFATTERE ER FLYTTET IND PÅ UNIVERSITETERNE

Forskerforum har bedt to fra det første hold af skønlitterære forfattere, der flyttede ind på de danske universiteter i 2022, fortælle om deres oplevelser. **Side 14**

FORSKNINGSBILLEDER: DIN KAFFE INDEHOLDER STOR SKØNHED

Koffeinkrystaller er et yndet motiv for mikrofotografer. **Side 16**

LÆRING: UNDERVISER BRUGER CHATGPT TIL STUDENTERFEEDBACK

Det kræver hverken programmørkundskaber eller ekstra midler at gøre ChatGPT til en kvalificeret undervisningsassistent. Postdoc Mark Friis Hau fra KU udviklede med enkle midler en chatbot, der gav studerende brugbar feedback. **Side 21**

SDU SATSER PÅ VEJLE-CAMPUS I 2026

Trekantområdet skal være nyt centrum for it- og ingeniøruddannelser, men rekruttering af både studerende og undervisere er en udfordring. **Side 24**

RIS OG ROS TIL MINISTERENS UDSPIL TIL OPDATERING AF FORSKNINGENS ETISKE SPILLEREGLER

Der er gode elementer i forsknings- og uddannelsesminister Christina Egelunds udspil til en opdatering af Danmarks kodeks for forskningsintegritet, men hun detailstyrer for meget, og der er for få udøvende forskere med i udvalget, der skal formulere opdateringen, lyder kritikken. **Side 26**

NAVNE

Nye udnævnelser, priser og bevillinger. **Side 28**

BAGSIDE: SOCIAL NETVÆRKSANALYSE – NU MED SOUL

Ph.d.-studerende Lasse Mohr er med nummeret 'Social Forces: How Networks Affect Our Lives' klar til at forsvare de danske farver i den internationale konkurrence 'Dance your Ph.D.'

BLAD 1/2024

Medlemsblad for DM's universitets- og forskningsinstitutionsansatte. Løsaabonnemeter: IDA, Pharmadanmark, Psykologforeningen og Djøf.

Bladets leder skrives på skift af formanden og næstformanden for DM Universitet, Forskning og Uddannelse. Bladets leder udtrykker fælles holdninger.

Øvrige artikler i bladet er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med afdelingernes synspunkter. Eftertryk er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Ansvarshavende redaktør:

Troels Kølln (tko@dm.dk).

Redaktionelle medarbejdere:

Redaktør Claus Baggersgaard (cbl@dm.dk), Journalist Lasse Højsgaard (lah@dm.dk).

Øvrige henvendelser:

Sekretær Sidse Rølle Jakobsen (srj@dm.dk).

Redaktionens adresse:

Forskerforum, Peter Bangs Vej 30, 2000 Frederiksberg, telefon: 38 15 66 55.

Oplag: 4.500 eks.

Udkommer 6 gange i 2024.

Forsideillustration: Stinne Varming

Grafisk produktion: OTW A/S.

Næste udgivelse: 26. april 2024.

Miljømærket tryksag
5041 0751

Af **Frederik Hertel**,
næstformand for
DM Universitet

Alle reformers moder!

De seneste 20 år har reformer fulgt hinanden som hårde træperler i en rosenkrans. Milde vintre har tilført enkelte reformer, hvorimod barske år med stærk frost har skabt fordoblinger, tredoblinger eller ligefrem firdoblinger af reformerne. Reformtempoet har skabt fartblindhed og tydeligvis også erindrings-svigt hos dem, der til daglig er beskæftiget i sektoren. Hvem husker længere seneste reform (SU-området), der blev indført for kun ganske få måneder siden? Hullerne i hukommelsen skyldes ikke kun turene i reformkarrusellen, men sikkert også udsigten til implementeringen af “alle reformers moder”. At kandidatreformen er den største reform af sektoren i nyere tid, skyldes, at undervisning berører et begrænset, men vitalt område af universiteternes “drift” – som det hedder i ledelsens management-sprog.

En leder af administrationen kunne beroligende berette, at samlet set vil kandidatreformen ikke reducere tilførslen af ressourcer. Vedkommende havde beklageligvis ikke inkluderet beregninger af, hvad reformen vil betyde på fakultets- eller institutniveau. Hvis reformens konsekvenser derimod behandles på fakultets- eller institutniveau, bliver konklusionen jo nok en helt anden. Ét sted i universiteternes budgetter må politikernes forventninger til reformens provenu nødvendigvis materialisere sig. Reduktion i kandidatlængden kan således blive et problem for de forsknings- og undervisningsmiljøer, der er afhængige af indtægterne fra uddannelsestaxametre

“

Kandidatudvalget, der skal udarbejde implementeringsplanen, er støvsuget for forskere og undervisere. Vi universitetsansatte er efterladt på kajen, mens Kandidatudvalget driver rundt på åbent hav.

– for nogle forskningsområder har færre muligheder for at søge forskningsfinansiering i private fonde. Reformen kan blive en alvorlig udfordring og skaber derfor bekymring for antallet af forskere på landets universiteter. Kandidatreformen kommer ikke alene, men indvarsler også en otteprocentsdimensionering af bacheloruddannelserne. Det år, der fastsættes som udgangspunkt for dimensioneringen, bliver afgørende for, hvorvidt reformen skaber endnu en nedgang i bacheloroptaget, eller om de seneste års nedgang i studenteroptaget kan opfylde kravet om otteprocentsdimensioneringen.

Kandidatudvalget, der skal udarbejde implementeringsplanen, er støvsuget for forskere og undervisere. Universitetsansatte er efterladt på kajen, mens Kandidatudvalget driver rundt på åbent hav. Kreativiteten rakte ikke til at sammensætte et kandidatudvalg, der dækker alle sektorens interessenter. Det blev kun til et “hold” bestående

af landets rektorer, to studerende, bisidder fra Danske Universiteter og repræsentanter fra Uddannelses- og Forskningsministeriet. Åbenlyst grotesk er den igangværende diskussion om, hvem der har forlangt tavshed i udvalget. I nærværende udgave af Forskerforum kan man læse, at ministeriet på sin side hævder, at beslutningen blev truffet af udvalget, hvorimod repræsentanter fra udvalget samme sted fremfører det modsatte synspunkt. Ministeriets ansvarsfraskrivelse i tavshedsspørgsmålet er beskæmmende, hvorimod det er tavsheden blandt udvalgsmedlemmerne, der er beskæmmende – når det gælder universitetsansattes manglende indflydelse.

Der bliver afgjort ikke meget dialog af Kandidatudvalgets få, symbolske og korte møder med det nedsatte referencepanel, der består af blandt andre AC, DM, Djøf og IDA. Et udvalg, der på bagkant indkaldes til få møder, hvor to timer skal fordeles mellem blandt andet sagsfremstilling og små lunser af taletid til referencepanelets 17 medlemmer. Hverken muligheden for på “et senere tidspunkt” at se i Kandidatudvalgets bagkatalog over diskussioner eller en offentlig høring til maj, hvor alle aftaler er lukket, giver nogen form for indflydelse til forskere og undervisere. Kandidatudvalgets bagkatalog over interne diskussioner er kun relevant som kildemateriale for et fremtidigt studie af, hvordan alle reformers moder udviklede sig til et historisk lavpunkt i medarbejderinddragelse. ■

AFGØRELSE:

ITU krævede tavshed i strid med reglerne

Ledelsen på IT-Universitetet hastede fyringer igennem og pålagde medlemmerne af samarbejdsudvalget tavshedspligt, men det var i strid med samarbejdsaftalen, viser ny forligsafgørelse. DM mener, at en mere inddragende proces kunne have afværget eller i det mindste have begrænset antallet af afskedigelser. ITU-ledelsen lover at tage de nødvendige skridt for at forbedre samarbejdet.

Det var i strid med reglerne, at ledelsen på IT-Universitetet (ITU) hastede beslutningen igennem uden at give de tillidsvalgte mulighed for at konsultere deres bagland, da fem ansatte stod til at blive afskediget i februar 2023.

Det står klart, efter at CFU – Centralorganisationernes Fællesudvalg – på vegne af de ansatte på ITU og Medarbejder- og Kompetencestyrelsen, der varetager statens arbejdsgiverfunktioner, herunder indgår overenskomster og aftaler på det statslige område, har forhandlet et forlig på plads. Forliget er indgået som alternativ til en egentlig afgørelse fra Samarbejdsnævnets side.

“På baggrund af en konkret og samlet vurdering af sagen er parterne enige om, at ledelsen ikke har overholdt samarbejdsaftalens § 3, stykke 3, om ledelsens informationspligt alene ved at

pålægge fortrolighed i processen med tilpasninger og afskedigelser på Institut for Digital Design og i it-afdelingen i februar-marts 2023,” står der i forligsteksten.

CFU argumenterede med, at der ikke kan pålægges fortrolighed i samarbejdsudvalget – fortrolighed skal aftales, og først når en eventuel aftalt fortrolighed er ophørt, og medarbejderrepræsentanterne kan konsultere deres bagland og have en åben drøftelse på et samarbejdsudvalgmøde, vil ledelsen have overholdt informationspligten.

Ifølge samarbejdsaftalen er “det ledelsens ansvar at sikre, at information og drøftelse sker parallelt til ledelses- og beslutningsstrukturen. Information og drøftelse skal etableres mellem den ledelse, som har kompetencen, og medarbejderrepræsentanter for de personalegrupper, der berøres.”

Fem fyringer voldsomt på mindre institut

Christopher Gad, der er lektor og en af DM’s tillidsrepræsentanter på ITU, er glad for, at sagen nu efter et langtrukket forløb er afsluttet med et forlig, der giver de ansatte ret i, at processen omkring afskedigelserne var kritisabel. De ansatte havde med DM’s hjælp klaget til Samarbejdsnævnet, men sagen er altså nu afsluttet med et forlig, hvor ITU også betaler en bod på 22.500 kroner, der skal bruges til yderligere samarbejdsfremmende foranstaltninger.

“Fem afskedigelser lyder måske ikke af så meget, men på et lille institut med kun godt 30 fastansatte forskere var det meget voldsomt. Det er mindst 15 år siden, vi har haft fyringer på grund af nedskæringer på ITU, så det var nyt for os, hvordan vi skulle håndtere situationen, og vi er glade for, at det nu er slået fast, at ledelsen ikke overholdt informationspligten,” siger han.

Han tilføjer, at der også blev afskediget to AC-TAP’er i it-afdelingen.

Sagen tog sin begyndelse den 21. februar 2023, hvor ledelsen med to dages varsel indkaldte til et ekstraordinært hovedsamarbejdsudvalgmøde uden dagsorden eller skriftligt materiale.

Efter at medarbejdersiden gjorde indsigelse, blev der afholdt et nyt møde den 6. marts, hvor de fik en dagsorden og fortrolighedsstemplet materiale vedrørende baggrunden for den varslede besparelsesrunde. Medarbejderrepræsentanterne fik lov til at konsultere deres faglige organisationer – men blev pålagt ikke at konsultere medarbejderne på institutionen, med henvisning til at der var tale om fortrolige oplysninger, der ikke måtte sive ud i organisationen. Det fastholdt ledelsen helt frem til den 15. marts, hvor de berørte medarbejdere blev varslet afskediget.

DM: Afskedigelser kunne være undgået

Sarah Rosenkrands, konsulent i DM, der har rådgivet de tillidsvalgte på ITU i forbindelse med udformningen af deres klage til Samarbejdsnævnet, siger, at det er DM's vurdering, at en god og inddragende proces vedrørende medarbejderne i samarbejdsudvalget i overensstemmelse med samarbejdsaftalen i staten med stor sandsynlighed kunne have afværget eller mindsket antallet af afskedigede medarbejdere.

“ITU's ledelse valgte modsat andre statslige arbejdspladser, herunder andre universiteter i samme situation, ikke at tage helt almindelige og velkendte afværgeforanstaltninger i brug såsom frivillige fratrædelsesaftaler, seniorordninger, nedsat tid, omplacering med videre. Processen var ultrakort, og drøftelserne i udvalget bar præg af, at ledelsen allerede havde fastlagt processen, herunder beslutningen om ikke at

tage kendte afværgeforanstaltninger i brug,” siger hun og tilføjer:

“Jeg vil også gerne fremhæve, at DM er glad for forliget og det startskud, det forhåbentlig er til et forbedret og styrket samarbejde mellem ledelse og medarbejdere på ITU. Man skal huske på, at et velfungerende og løsningsorienteret lokalt samarbejde er afgørende for at opnå gode statslige arbejdspladser, der har fokus på kerneopgaven og er præget af kvalitet i opgavevaretagelsen, trivsel, fornyelse og effektivitet. Et godt lokalt samarbejde er et dialogforum, hvor beslutninger og nye ideer kan drøftes og udvikles mellem ledelse og medarbejdere. Det fremgår tydeligt af samarbejdsaftalens formålsparagraf.”

Ifølge Christopher Gad er der allerede tegn på forbedringer, idet hele samarbejdsudvalget, både repræsentanterne for ledelsen og repræsentanterne for medarbejderne, var på kursus før jul, hvor de fik gennemgået samarbejdsaftalen for at sikre, at den bliver overholdt.

“Jeg har en klar forhåbning om, at samarbejdet bliver bedre nu,” siger han.

Rektor: Vi har lært noget

ITU-rektor Per Bruun Brockhoff siger, at sagen har sat gang i en masse positive processer internt på ITU, og at han har taget fat på at få samarbejdet til at fungere bedre i hovedsamarbejdsudvalget end før.

“Generelt oplever jeg en konstruktiv og positiv stemning i forbindelse med det daglige samarbejde i organisationen, men der er nogle ting, vi skal skærpe, så timingen omkring udlevering af dokumenter er i orden, og vi får sikret, at der bliver holdt de nødvendige formøder med næstformanden for hovedsamarbejdsudvalget,” siger rektor og fortsætter:

“Jeg håber ikke, at vi løber ind i en tilsvarende situation igen i min tid, men skulle vi stå over for en større alvorlig tilpasning en anden gang, har vi i hvert fald lært noget. Der skal blandt andet være plads til det vi kalder baglandsarbejde, altså at medarbejderne bliver hørt og inddraget.” Han kan ikke svare på, hvad de 22.500 kroner, som ITU skal betale i bod, skal bruges til. Det skal de drøfte på det førstkomende samarbejdsudvalgsmøde. ■

SAMARBEJDSYSTEMET

- Det er Skatteministeriet og Offentligt Ansattes Organisationer (Det Statslige Område), CO10, Centralorganisationen af 2010, Akademikerne og Lærernes Centralorganisation, der har indgået aftale om samarbejde og samarbejdsudvalg i staten.
- I samarbejdsudvalget (i daglig tale kaldet SU) samarbejder man om arbejds-, personale- og samarbejdsforhold samt drøfter påtænkte ledelsesmæssige beslutninger.
- SU er et dialogforum – ikke et beslutningsrum. Ledelsen er ikke forpligtet til at rette sig efter de input, der kommer fra medarbejderside.
- I samarbejdsudvalget skal ledelsen informere om:
  1. Arbejdspladsens seneste udvikling og den forventede udvikling i aktiviteter og i den økonomiske situation.
  2. Arbejdspladsens aktuelle situation og forventede udvikling med hensyn til struktur og beskæftigelse især i forbindelse med strukturændringer og i situationer, hvor beskæftigelsen er truet.
  3. Andre beslutninger, der kan føre til betydelige ændringer i arbejdets tilrettelæggelse og medarbejdernes ansættelsesforhold.
  4. Forventede beslutninger vedrørende udbud, genudbud og udlicitering.
- En typisk uoverensstemmelse mellem ledelses- og medarbejdersiden vil eksempelvis kunne handle om, hvorvidt der er sket brud på informationspligten. Her har medarbejdersiden en særlig mulighed for at anmode om, at forpligtelsen skal overholdes, hvorefter ledelsen har en frist på en måned til at imødekomme klagen. Er klagen ikke blevet imødekommet inden for tidsfristen, kan medarbejdersiden stadig viderebringe klagen for Samarbejdsnævnet.
- Hvis heller ikke Samarbejdsnævnet kan nå til enighed, vil sagen i sidste ende blive indbragt for en voldgiftsret.

Kilde: Samarbejdssekretariatet

CBS mørklagde lukningen af sin uafhængige universitetsavis

Det var i strid med vedtægterne, at ledelsen på Copenhagen Business School fyrede redaktøren og journalisten på CBS WIRE uden at informere og inddrage de ansatte og studerende. I næsten tre måneder var lukningen af avisen mørklagt.

Universitetsmedier, hvor ansatte og studerende kan ytre sig kritisk og uafhængigt af ledelsen, er ikke længere i høj kurs. Engang blev de betragtet som en naturlig del af universitetsdemokratiet, men i dag er Københavns Universitet og Aarhus Universitet de eneste af de otte danske universiteter, der har den slags medier, der bliver udgivet efter journalistiske kriterier uden indblanding fra ledelsen.

Indtil for nylig var der tre, men så nedlagde ledelsen på Copenhagen Business School CBS WIRE uden på nogen måde at informere og inddrage de ansatte og studerende først.

Ifølge Forskerforums oplysninger informerede nu forhenværende rektor Nikolaj Malchow-Møller først formanden for CBS WIREs bestyrelse, der består af repræsentanter for de ansatte og studerende, dagen før de to redaktionelle medarbejdere på avisen blev varslet afskediget den 5. oktober sidste år i forbindelse med en stor fyringsrunde på CBS.

Det er i strid med WIREs vedtægter, hvoraf det fremgår, at den ansvarshavende redaktør og redaktionens øvrige faste medarbejdere ansættes og afskediges efter indstilling fra bestyrelsen.

Samtidig fik medlemmerne af WIREs bestyrelse besked på af ledelsen, at de varslede fyringer ikke måtte diskuteres af hensyn til den igangværende proces i oktober 2023. Beslutningen om WIREs fremtid var ikke endeligt truffet og derfor fortrolig, forlød det videre.

Samarbejdsudvalg blev ikke inddraget

Nanna Mik-Meyer, der er formand for professorforeningen på CBS, fortæller, at hun først fik at vide, at ledelsen ville afskedige de to redaktionelle medarbejdere og dermed reelt lukke WIRE, efter at beslutningen allerede var truffet.

“Vi er ikke blevet hørt, og det er vi kede af og ærgerlige over. Jeg tror ikke, at der var nogle medarbejdere, der havde fantasi til at forestille sig, at ledelsen ville lukke en uafhængig

universitetsavis som led i en fyringsrunde. Det er vel oplagt at inddrage de formelle samarbejdsorganer, før en så drastisk beslutning træffes,” siger hun.

Nanna Mik-Meyer tilføjer, at de ansattes utilfredshed med lukningen skal ses i lyset af, at der ikke er mange demokratiske organer tilbage på universiteterne.

“Vi er med på, at der skal spares, og jeg siger ikke, at andre medarbejdere kan undværes, men det er ærgerligt, at en universitetsavis kommer med i puljen med mulige besparelser i en større fyringsrunde. En så principiel beslutning bør først diskuteres i akademisk råd og HSU,” siger hun.

En universitetsavis er et forum for dialog

Ifølge Nanna Mik-Meyer er en universitetsavis meget mere end et organ, hvor man kan ytre sig kritisk. Det er også et sted, man kan holde sig ajour, og som skaber sammenhold.

“I en tid med fokus på impact og videndeling fremstår det særligt ulogisk og irrationelt at lukke en universitetsavis, fordi den er et forum for dialog, hvor ledelse, medarbejdere og studerende kan mødes, og man kan få at vide, hvad der rører sig på andre institutter og i andre dele af organisationen,” siger Nanna Mik-Meyer.

Hun tilføjer, at hun har hørt, at ledelsen overvejer at bevilge et reduceret beløb til et studentermidie.

“Det er godt, men det vil dog ikke løse det fundamentale problem, at der bør være et fælles forum for hele CBS,” mener hun.

Åben og fri debat stadig relevant

Siden fyringsrunden 5. oktober sidste år har WIRE reelt været ude af drift, men først den 20. december blev der lagt en nyhed ud på Share, intranettet for medarbejderne, om lukningen.

Offentligheden fik stadig ikke en forklaring på det tomme kontor på Solbjerg Plads.

“Thank you for your email. CBS WIRE is affected by the recent cutbacks at CBS. Therefore, we will not be able to take in new assignments for the time being,” lød autosvaret på mailhenvendelser.

Ingen af medlemmerne af WIREs bestyrelse har ønsket at udtale sig til Forskerforum, men fem af dem lagde den 17. januar i år et brev på engelsk på WIREs hjemmeside, hvori de for første gang offentligt fortæller om lukningen.

“Det er med stor sorg, at vi skriver disse linjer,” indleder de.

“WIRE blev skabt i 2016 ud fra princippet om, at CBS har brug for et journalistisk medie, der tilbyder en platform for alle CBS-interessenter til at engagere sig i en åben og fri debat og til at forankre og belyse CBS’ aktiviteter på en konstruktiv og kritisk måde gennem uafhængig journalistik. WIRE-bestyrelsen mener, at principperne fra 2016, der skabte WIRE, er enormt relevante for ethvert universitet, der roser åbenhed, dialog og opbygning af fællesskaber,” skriver de frit oversat fra engelsk i brevet.

De opfordrer også indtrængende ledelsen til at genoverveje sin beslutning og sammen med CBS-fællesskabet bakke op om tanken om et uafhængigt og journalistisk medie på CBS.

TR vil have nyt medie

Bersant Hobdari, lektor på CBS, fællestillsrepræsentant og næstformand for hovedsamarbejdsudvalget (HSU), fortæller, at heller ikke han og resten af HSU blev involveret i ledelsens beslutning.

Ifølge Bersant Hobdari har de 11 tillidsrepræsentanter på CBS diskuteret lukningen, og de er alle kede af det og siger, at de er imod beslutningen.

“Vi havde hørt nogle rygter, men de blev først bekræftet sidst i december, hvor beslutningen var truffet for længst, men det burde have været diskuteret i samarbejdsudvalget. Vi havde været imod lukningen, hvis vi var blevet hørt. Det er et stort tab,” siger han.

CBS' bygning på Solbjerg Plads på Frederiksberg blev indviet i 2000 og rummer Det Erhvervsøkonomiske Fakultet.

Bersant Hobdari tilføjer, at den nu afgående rektor på HSU-mødet i december fortalte, at han ville nedsætte en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra ansatte, studerende og ledelse, der skal diskutere muligheden for at skabe et nyt medie på CBS. Det må sandsynligvis afvente, at der ansættes en ny rektor, formentlig til sommer, før det kan afklares, hvor mange ressourcer direktionen vil afsætte til formålet, og den nye rektor kan få mulighed for at give udtryk for sine holdninger til, hvad formen for det nye medie skal være.

“Vi vil presse hårdt på for, at det bliver et uafhængigt medie med ansatte journalister, der er for alle grupper på CBS,” siger Bersant Hobdari.

Hurtigt at rive ned

Ifølge Forskerforums oplysninger blev WIREs nu forhenværende ansvarshavende redaktør, Birgitte Ramsø Thomsen, bedt om at skrive et farvel fra redaktionen, da lukningen skulle meldes ud. De to artikler blev dog aldrig publiceret, da ledelsen på CBS sagde nej til indholdet.

I den ene skriver hun blandt andet, at hun synes, det er uheldigt for CBS at lukke, hvad der var en professionelt kurateret og uafhængigt redigeret stemme fra CBS-samfundet, der stillede nysgerrige og kritiske spørgsmål til både ledelsen og alle hjørner af organisationen.

Hun skriver også, at et pålideligt nyhedsmedie tager lang tid, mange

arbejdstimer, mod og tillid at opbygge. Det tager et øjeblik at rive det ned.

“At have et velfungerende demokrati på et universitet uden et uafhængigt nyhedsmedie med egen redaktionel frihed, professionelle redaktører og journalister og tilstrækkelige ressourcer er ... svært. At have en åben, fri dialog og debat om universitetet uden at have et sted at gå hen for almindelige ansatte og studerende er ... svært. Men det er uden tvivl nemmere at styre dagsordenen uden,” skriver Birgitte Ramsø Thomsen i artiklen, som Forskerforum er kommet i besiddelse af.

CBS: Lukningen skyldes udelukkende økonomi

Inger Askehave, konstitueret rektor på CBS, skriver, at hun grundet travlhed ikke har mulighed for at give et interview, og at hun derfor udtaler sig per mail.

Hun skriver, at CBS i efteråret var igennem en stor sparerunde, hvor de skulle finde besparelser på i alt 55 millioner kroner.

“I sådan en proces er man som ledelse nødt til at træffe mange beslutninger, som man helst ville være foruden. En af dem var at stoppe den årlige rammebevilling på to millioner kroner til WIRE. Vi konsulterede WIREs bestyrelse for at høre, om det var muligt at drive WIRE videre med et reduceret driftsbudget og en enkelt lønnet journalist. Bestyrelsen, som består af repræsentanter for VIP-personalet, professorforeningen, det administrative personale, studerende

og ledelsen, vurderede imidlertid, at det ikke var fagligt forsvarligt.”

Hun understreger, at de i direktionen har været meget tilfredse med samarbejdet med WIRE, så lukningen skyldes udelukkende den økonomiske situation på CBS.

“Direktionen har nu nedsat en tværorganisatorisk arbejdsgruppe med repræsentanter fra blandt andet CBS Students og HSU, der skal afklare, hvordan CBS fremover kan dække det kommunikationsbehov, som WIRE måtte efterlade. Arbejdsgruppen forventes at komme med et oplæg i løbet af foråret,” skriver Inger Askehave. ■

KRÆMMERHUSET BLEV TIL WIRE

Copenhagen Business School har haft sit eget uafhængige medie i cirka 45 år.

Oprindeligt hed det Kræmmerhuset og udkom som en trykt avis.

I 2008 skiftede det navn til CBS Observer.

I 2016 nedsatte CBS et eksternt ekspertpanel, der anbefalede at skabe et nyt netmedie på engelsk og med mindre fokus på et klassisk vagthundeideal til et fællesskabsopbyggende ideal. Det blev til CBS WIRE, som udelukkende udkom elektronisk.

CBS WIRE havde ved lukningen cirka 40.000 modtagere af sit nyhedsbrev.

En stor del af Aarhus Universitets forskning i forbindelse med myndighedsbetjeningen foregår på Foulum ved Viborg, som Mette Frederiksen besøgte i 2021 i forbindelse med præsentationen af regeringens udspil Tættere på – flere uddannelser og stærke lokalsamfund.

Krav om stop for besparelser på grøn forskning

Alternativet vil have Folketinget til at pålægge regeringen at standse den årlige topcentsreduktion på forskningsbaseret myndighedsbetjening. Flere partier bakker op, men regeringen står fast.

Det forhadte omprioriteringsbidrag – de årlige topcentsbesparelser, der skar cirka 2,1 milliard kroner af universiteternes bevillinger fra 2016 til 2019 – blev droppet af den daværende S-regering.

Sådan lyder fortællingen i hvert fald, men faktisk fortsætter åreladningen ufortrødent inden for, hvad man kalder forskningsbaseret myndighedsbetjening.

Bag det ikke særligt mundrette navn gemmer sig den viden og rådgivning, universiteterne leverer til ministerierne og politikerne om alt lige fra

den grønne omstilling af landbrug og fødevarerproduktion til dyrevelfærd, alvorlige epidemiske dyresygdomme, fødevarerikkerhed, ernæring, fiskeri, biodiversitet, truede dyr, iltsvind, luftforurening og miljøfarlige stoffer som PFAS.

Universiteternes kontrakter med ministerierne bliver fortsat beskåret med to procent årligt, hvilket eksempelvis betyder, at Aarhus Universitets (AU) bevilling til formålet er skrumpet 138 millioner kroner i perioden 2009 til 2021. AU-forskerne udarbejder blandt andet rapporterne om kvælstof og fosforudledningen til det danske vandmiljø, og de beregner også de danske emissionstal for udledningen af drivhusgasser. I 2021 måtte AU nedlægge 80 stillinger på sine miljø- og fødevarerinstitutioner primært på grund af omprioriteringsbidraget, men også Aalborg Universitet (AAU), Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Københavns

Universitet (KU) og Syddansk Universitet (SDU) er ramt af nedskæringerne.

DM opfordrer til stop for besparelser

Situationen fik Eskild Holm Nielsen, dekan på AU's Faculty of Technical Sciences og formand for Danske Universiteters Forum for Forskningsbaseret Myndighedsbetjening, til i et interview i Forskerforum at kalde situationen for tragikomisk.

“Hvis du ser på, hvad det er, universiteterne primært rådgiver ministerierne om, er det primært fiskeri, miljø og landbrug. Og det er jo et paradoks, at man holder fast i at spare på den forskning, som er den direkte måde, vi kan få viden i spil på i forhold til den grønne omstilling,” sagde han til Forskerforum i forbindelse med forhandlingerne om finansloven for 2024.

Nu har Alternativet altså stillet et beslutningsforslag i Folketinget, der, hvis det vedtages, pålægger regeringen

at standse den årlige reduktion i rammen på to procent til forskningsbaseret myndighedsbetjening.

Det glæder Camilla Gregersen, forperson i DM, der organiserer cirka 5.000 af landets forskere.

“Jeg håber, at Alternativets forslag bliver anledningen til, at vi en gang for alle får stoppet de årlige besparelser på grøn forskning og rådgivning. Hvis vi vil i mål med den grønne omstilling, giver det ingen mening samtidig at skære på den forskning, der skal sikre, at vi har den rette viden til at levere grønne løsninger. Hvis vores politikere skal kunne træffe kvalificerede beslutninger i forhold til for eksempel at tackle klimakrisen, er det bydende nødvendigt, at de har det rette fundament af viden at stå på. Derfor er det helt nødvendigt at stoppe de årlige besparelser på forskningsbaseret myndighedsbetjening,” siger hun.

Alternativet: Det ser svært ud

Ifølge Christina Olumeko, forskningsordfører for Alternativet, ser det dog svært ud i forhold til at samle et flertal, da kun SF, Danmarksdemokraterne og Enhedslisten bakkede forslaget op ved førstebehandlingen i Folketinget, mens Radikale Venstre gerne vil diskutere det senere på året i forbindelse med forhandlingerne om forskningsreserven.

“Vi formåede ikke at rykke regeringen, så på den måde ser det noget sort ud, så længe vi har en flertalsregering. Danmarksdemokraterne bakkede dog op, så på sigt kan jeg godt se nogle muligheder i forhold til at få flere borgerlige partier med. Det er vanskeligt at rykke tingene, da forskning ikke befinder sig højt på den politiske dagsorden. Det ses ikke rigtigt som noget, der bringer værdi til samfundet, så det bliver et stort arbejde at ændre. Sektoren skal også være med til at tale forskningen op,” siger hun.

Støtte fra Danmarksdemokraterne

Danmarksdemokraternes forskningsordfører, Marlene Harpsøe, medgav i sin tale ved førstebehandlingen af forslaget, at det er noget utraditionelt for partiet at støtte et beslutningsforslag

fra Alternativet, da de to partier normalt ikke har så meget tilfælles, når det gælder dansk landbrug.

Men Danmarksdemokraterne ønsker sig mere forskning i landbrug, der kan medvirke til at nedsætte CO₂-udledningen.

“Vi støtter forslaget her, fordi universiteternes forskningsbaserede myndighedsbetjening og rådgivning af ministerier spiller en afgørende rolle i at flytte den grønne omstilling inden for landbrug, klima, natur og miljø fremad gennem forskning og innovative løsninger. Der er i den grad behov for investeringer i forskning og kvalificeret rådgivning om, hvordan fornuftig politik udvikles og implementeres på området for grøn omstilling, når det kommer til landbrugs- og fødevarersektoren, men også fiskeriet,” sagde Marlene Harpsøe.

Hun har efterfølgende spurgt ministeren, hvad det vil koste at sløjfe omprioriteringsbidraget på den forskningsbaserede myndighedsbetjening.

“Helt konkret vil de økonomiske omkostninger ved at annullere eller afskaffe omprioriteringsbidraget beløbe sig til 13,5 millioner kroner i 2025, 27,9 millioner kroner i 2026 og 42 millioner kroner i 2027. Beløbene vil vokse yderligere i de efterfølgende år med samme takt,” lyder svaret fra Finansministeriet. Staten forventes at bruge 794,5 millioner kroner på myndighedsbetjeningen i 2024, og det vil falde til 752,5 millioner kroner i 2027, hvis besparelserne får lov til at fortsætte.

Arbejde i gang i ministeriet

Uddannelses- og forskningsminister Christina Egelund (Moderaterne) sagde i sin tale, at det ikke er rigtigt, som det bliver sagt i begrundelsen for beslutningsforslaget, at der er blevet skåret ned på den grønne forskning, da partierne bag forskningsaftalen for 2024 ligesom i de foregående par år har øremærket i alt 2,6 milliarder kroner til den grønne forskning.

“Partierne bag aftalen har også prioriteret 140 millioner kroner til opbygning og vedligeholdelse af grønne strategiske forskningsmiljøer, navnlig

på de universiteter, som yder den forskningsbaserede myndighedsbetjening,” sagde hun.

“Jeg har respekt for, at forslagsstillerne inden for det samlede forskningsbudget og inden for vores ramme øremærket til grøn forskning ønsker at prioritere den forskningsbaserede myndighedsbetjening højere. Den mulighed foreligger jo hvert år i vores forskningsreserveforhandlinger. Flere midler til forskningsbaseret myndighedsbetjening betyder selvfølgelig tilsvarende færre midler til andre initiativer, som man så må prioritere lavere,” sagde ministeren.

Christina Egelund tilføjede, at der er igangsat et arbejde i Uddannelses- og Forskningsministeriet med at foretage et eftersyn af den forskningsbaserede myndighedsbetjening, som forventes færdigt i løbet af 2024.

“For vi kender resultatet af det eftersyn, er det vanskeligt for mig at pege på, hvordan man så eventuelt kan indrette det anderledes. Men det er klart, at jeg er helt enig i, at vi også som beslutningstagere er afhængige af at kunne have en solid betjening af myndighederne, som baserer sig på viden. Det er jeg fuldstændig enig i, og det er også derfor, vi har sat det arbejde i gang,” sagde hun.

Sascha Faxe fra Alternativet roste ministeren for at have sat embedsværket til at se på den myndighedsbetjenende forskning.

“I forbindelse med det arbejde vil jeg simpelt hen gerne sende nogle opfordringer til ministeren, nemlig om selvfølgelig at stoppe nedskæringerne, men også om at sikre, at den myndighedsbetjenende forskning ikke bliver puljestyret, så vi sikrer kontinuiteten. Det tager faktisk rigtig lang tid at opbygge og vedligeholde et stærkt økosystem inden for forskning. Det er ikke noget, der gøres på et par år; det tager årtier. Og det kan man ikke gøre, hvis man ikke ved, hvor mange penge man har, og hvis man skal hoppe fra tue til tue med puljer og korte bevillinger,” sagde hun. ■

Anton undersøger beskrivelsen af sex mellem mænd

I sit ph.d.-projekt ser Anton Juul på, hvordan nyere dansk litteratur beskriver sex mellem mænd, og hvordan den trækker tråde til hiv- og aids-epidemien i Danmark.

Bøssepest kaldte man det, da man i 1981 pludselig fik patienter med uforklarlige og dødelige sygdomsforløb ind på hospitalerne i Danmark. En stor del af de patienter var nemlig mænd, der havde sex med andre mænd.

Der var i virkeligheden tale om det, vi i dag kalder aids – en dødelig sygdom, der rasede i 80'erne og 90'erne, især blandt homoseksuelle mænd.

“Aids-krisen er skelsættende for måden, mange homoseksuelle mænd forholder sig til deres egen seksualitet på i dag,” siger Anton Juul, der er ph.d.-studerende ved Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab på Københavns Universitet.

Med tiden kom medicin, der kunne bremse sygdommen, så en hiv- eller aids-smittet i Danmark i dag har en gennemsnitlig levealder, som kun er tre år kortere end en ikkesmittets gennemsnitlige levealder. Samtidig smitter sygdommen ikke længere, hvis man er på medicin.

Aids-epidemien satte sit præg på hele Danmark, men især blandt de homoseksuelle mænd, som døde i langt højere grad – og det har stadig en effekt i dag, hvis man spørger Anton Juul.

De mange homoseksuelle mænd, som døde under aids-epidemien, er her ikke i dag til at give deres erfaringer eller historier videre til den nye generation. Det kan efterlade et tomrum for den homoseksuelle mand i dag, som gerne vil kende til historien.

“Der dør en generation. Hvem går man til for at forstå sit ophav?” spørger Anton Juul.

Det er blandt andet det, han undersøger i sit ph.d.-projekt med arbejdstitlen: ‘Sex efter aids: Homoseksualitet og queer maskuliniteter i nyere dansk litteratur’.

“Aids-krisen som konkret historisk begivenhed kan man afgrænse i tid i Danmark til 80'erne og 90'erne. Men den vibrerer stadig i eftertiden. Aids-epidemien har haft rigtig stor indflydelse på, hvordan seksualitet bliver forstået i vores moderne verden. I særdeleshed homoseksualitet mellem mænd,” fortæller Anton Juul.

Han har selv et bud på, hvor man som homoseksuel mand kan finde spor af sit ophav: litteraturen.

“Mit ph.d.-projekt går ud på at læse litterære repræsentationer af sex mellem mænd i ny dansk litteratur og se på, hvordan litteraturen forholder sig til aids-epidemien som et historisk traume,” forklarer han.

VIS DIT PH.D.-PRJOKT

Hvem: Anton Juul, cand.mag. i litteraturvidenskab.

Hvad: Undersøgelser af sex mellem mænd som litterært motiv og queer maskuliniteter i ny dansk litteratur fra cirka 2000 til i dag.

Hvor: Center for Køn, Seksualitet og Forskellighed, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskaber, Københavns Universitet.

Hvorfor: Mit projekt er struktureret omkring to sammenhængende interesseområder. På den ene side er jeg interesseret i at forstå, hvordan og hvorfor de litterære værker, jeg arbejder med, vender sig mod hiv-/aids-epidemien som en vigtig historisk prisme at forstå maskulin homoseksualitet igennem. Hvordan påvirker netop denne historiske arv vores generelle kulturelle forståelse af maskulin homoseksualitet i dag? På den anden side er jeg på et mere teoretisk plan interesseret i at forstå, hvilke indsigter de litterære værker kan give os om forholdet mellem bøssens homoseksuelle begær og maskulinitet. Hvordan gives homoseksualitet og begær æstetisk form i litteraturen, og hvilke potentialer rummer det litterære sprog for undersøgelsen af sex og begær?

De homoseksuelle blev "syge" igen

Den 3. januar 1981 fjernede man i Danmark homoseksualitet fra listen over sygdomme. Et par måneder senere kom aids til Danmark og forandrede alt for de homoseksuelle mænd.

Anton Juul forklarer, at samfundets fokus i 60'erne og 70'erne var på frihed og borgerrettighedsbevægelser.

Men aids-krisen fik samfundet, der var på vej i en progressiv retning, til at foretage en U-vending.

"Før aids-krisen handlede det – for at sige det lige ud af posen – om kampen for at kunne bolle, med hvem man ville, og frigøre sig fra sygdomsforståelsen af homoseksualitet. Med aids-epidemien blev der igen sat spørgsmålstegn ved homoseksuelles seksualmoral. Man kan sige, at epidemien genintroducerede spørgsmålet om sygdom i forbindelse med homoseksualitet," forklarer Anton Juul.

I en af de romaner, som Anton Juul beskæftiger sig med i sit ph.d.-projekt – 'Techno' af Niels Henning Falk Jensby fra 2016 – bliver hiv- og aids-epidemien på meget eksplicit vis påtalt netop som en form for kulmination på en lang historie, hvor den homoseksuelle krop har været sygeliggjort og skulle behandles for sin sygdom og homoseksualitet.

I romanen beskrives den homoseksuelle krop (...) som en krop, der altid er i behandling hos andre. (...) en krop, der først har vandret gennem utallige fængsler og institutioner i 1800-tallet, gennem Holocaust, gennem kastreringsforløb i Danmark (...) for til sidst at blive ramt af aids og (...) til evig tid være i behandling hos andre.

Og romanen vender sig mod sin historie – påfaldende vis, synes Anton Juul.

"Det, jeg intuitivt synes er interessant, er, at man kunne jo tænke, at aids-epidemien var en historie, man i miljøet gerne ville lægge bag sig for at fokusere på nogle mere positive skildringer af homoseksualitet. Men romanen vender sig mod den historie som en vigtig arv at forholde sig til. Jeg er interesseret i, hvad den her forbindelse mellem aids og homoseksualitet gør ved vores forståelse af homoseksualitet mellem mænd," siger Anton Juul.

Potentiale i de negative sider

Anton Juul analyserer på fremstillingen af maskulin homoseksualitet, som han mener i højere grad er blevet normaliseret i dag, end det var før.

"Jeg bygger videre på min vejleder Michael Nebeling Petersens idé om, at bestemte dele af det at praktisere sin homoseksualitet er blevet normaliseret til en vis grad gennem at mime heteroseksuelle normer. Det kunne for eksempel være gennem ægteskabet," siger Anton Juul, som samtidig anerkender, at retten til registreret partnerskab for homoseksuelle har været en vigtig, aktivistisk kamp.

Han forklarer, at homoseksualitet blandt mænd også indeholder mindre flatterende sider.

"Der findes billeder på homoseksualitet, som umiddelbart kan være sværere at normalisere. For eksempel romanen 'Forhud' af Tomas Lagermand Lundme fra 1998, som er en voldsom skildring af en trækkerdrengs seksuelle eskapader, mens aids-epidemien raser i baggrunden. Det passer jo ikke ind i et positivt billede af

homoseksualitet. Men det fortæller, hvad seksualitet også kan indebære, for eksempel voldsomme erfaringer eller noget, der forstyrrer ens selvbillede.”

Det er et af områderne, Anton Juul har særligt fokus på at forstå; potentialet, der er i den negative repræsentation af homoseksuel intimitet.

“Jeg prøver at forstå, hvordan og hvorfor vi også kan bruge repræsentationer, som ikke er lykkelige eller direkte positive,” siger Anton Juul.

Maskulinitetsidealer

I projektet ser Anton Juul også på, hvordan homoseksuel maskulinitet bliver fremstillet i litteraturen. Det gør han i lyset af en større samfundsdebat.

“For tiden har vi en heftig debat om maskulinitet og om, hvad det overhovedet vil sige at være mand. Når Harry Styles for eksempel kommer på forsiden af Vogue og har kjole på, så snakker vi om, hvad en mand er, hvad maskulinitet er, og hvad Harry Styles gør med sin maskulinitet. Vores maskulinitetsidealer er til forhandling. De romaner, jeg arbejder med i mit projekt, stiller også spørgsmål til, hvad maskulinitet er for noget,” siger Anton Juul.

Han ser sit projekt som et akademisk og teoretisk indspark i debatten, samtidig med at han insisterer på, at homoseksuelle mænd har et meget anderledes udgangspunkt.

Anton Juul skriver sit ph.d.-projekt på enmandskontoret på Københavns Universitet.

“Deres seksualitet har været ulovlig og sygeliggjort og har stået i kontrast til det gode samfund. Sådan er det heldigvis ikke i dag, men bøssens maskulinitet er stadig svær at definere,” fortæller Anton Juul.

Nogle maskulinitetsforskere mener, at traditionel maskulinitet kun kan eksistere, når den udelukker homoseksualitet. I det opstår der et paradoks, som Anton Juul synes er spændende.

“Bøssens begær efter andre mænd gør ham på samme tid for lidt mand – det vil sige for feminin – og alt for investeret i maskulinitet, fordi han begærer mænd. Romanerne i mit ph.d.-projekt giver forskellige bud på, hvordan man kan forstå det paradoks.”

En generel relevans

Når Anton Juul fortæller folk om sit projekt, bliver de som regel begejstrede. Selv kan han godt frygte, at nogle vil synes, det er kontroversielt.

“Det kan virke kontroversielt for nogle at forske i litteratur om sex mellem mænd, som er skrevet meget eksplicit,” siger han.

Men når han forklarer, hvorfor det er vigtigt at forstå seksualitetens plads i samfundet og stille skarpt på noget af det allermest intime, oplever han at blive mødt med forståelse.

“Mit projekt har et snævert fokus, men det har alligevel en generel relevans. Jeg vil altid hævde, at erfaringer fra dem, der er marginaliserede, har en relevans for majoriteten. Og så er det vigtigt at huske, at selvom aids-epidemien er under kontrol i Danmark, er hiv og aids stadigvæk et kæmpe problem på globalt plan,” siger Anton Juul. ■

FORFATTERE FLYTTEDE IND

I begyndelsen af 2022 flyttede otte skønlitterære forfattere ind på danske universiteter i en toårig periode som led i Velux Fondens projekt Writers-in-residence. Forskerforum har bedt to af forfatterne fra første hold fortælle om deres oplevelser.

meget ud af at få læst deres tekster med det blik. Mange har jo også en glæde ved at skrive, og de bruger også litterære virkemidler – arbejder med for eksempel rytme i teksten, bogstavrim, gentagelser – ting, som for mig peger på, at der sker noget vigtigt i teksten. Ofte på et andet plan end den rene argumentation og formidling. For de fleste var det en øjenåbner, og jeg tror også, det var de møder, jeg selv lærte mest af.

MIKAS LANG

Min tid på Roskilde Universitet (RUC) var delt op i to søjler. Den ene handlede om undervisning. Sammen med Hans Ulrik Rosengaard, den lektor, jeg var tilknyttet, og Siri Ranva Hjelm Jacobsen, som var min med-writer-in-residence, underviste jeg i kreativ skrivning og læsning – både på kandidatuddannelsen, på ph.d.-uddannelsen og også lektorer og professorer. Vi havde en klar fordeling af opgaver, hvor han holdt et oplæg af mere teoretisk karakter, og så faciliterede vi tekstlæsning, hvor deltagerne læste hinandens tekster.

Hans Ulrik talte om, at man som akademiker har en “paranoid” læsning – en opfattelse af at teksterne skjuler noget, og opgaven er at finde ud af, hvad der egentlig ligger bag. Det, jeg vil kalde en lukket læsning. Den læsning, jeg underviser i, er mere åben og nysgerrig. Den fokuserer på, hvad der sker i teksten. Hvornår og hvorfor rører den mig som læser? Hvor holder den noget tilbage?

Med VIP’erne var det deres videnskabelige tekster, som vi læste på den måde. Jeg var lidt nervøs omkring konceptet, for de har jo en masse specialviden og nogle konventioner, de er nødt til at overholde. Men jeg fik at vide, at de fik

Den anden søjle var, at jeg fulgte forskningsgrupper. Det gjorde jeg også – især i starten – simpelthen ved at jeg sad med ved deres møder. Jeg vil sige, at det var med lidt vekslende succes. Jeg havde et meget specifikt projekt omkring en roman, jeg var ved at skrive. Men det gik hurtigt op for mig, at de to grupper – henholdsvis “Æstetisk kultur” og “Kultur og sprogmøde” – var for brede til mit lille projekt. Men en eller anden inspiration har jeg alligevel fået, for jeg har fået skrevet noget, der ligner en roman.

Jeg har oplevet universitetet som en arbejdsplads, hvor folk er enormt engagerede og brænder for det, de laver. Men samtidig er der en slags næsten paranoid stemning. Det er, som om alle på en eller anden måde er bange for, at der er noget, de ikke ved, og at nogen finder ud af, at de ikke ved det. Det synes jeg har været ret påfaldende, når man deltager i møderne. Der er hele tiden mange lag i det, folk siger, for det er en måde at gardere sig på.

En anden ting, jeg har tænkt meget over, er, hvordan hierarkier virker. Folk er jo søde, og man tilstræber hele tiden, at alle skal være lige, og at det handler om viden. Men samtidig står det meget klart ved møderne, hvem der taler hvornår, hvordan og hvor længe. Især det første år brugte jeg en del krudt på at aflure det her og selvfølgelig også min egen rolle.

“Det er, som om alle på en eller anden måde er bange for, at der er noget, de ikke ved, og at nogen finder ud af, at de ikke ved det.”

Jeg har bestemt været glad for de to år. Som relativt uskolet inden for litteraturteori har jeg lært meget af min medunderviser, og man lærer også af de små, skjulte sociale ting, der sker, for eksempel i undervisningen. Og så har legatet i sig selv givet noget ro til skrivning og research, som er meget værd for en forfatter.

Selv om forskerne skriver akademiske tekster, har de også skriveglæde og gør brug af litterære virkemidler, siger Mikas Lang.

MIKAS LANG

Tilknyttet Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab, RUC, til januar 2024.

Født 1988. Digter og oversætter. Har udgivet digtsamlingerne ‘Og spøgelses’ og ‘Melanin’. Seneste oversættelse er ‘Udruknet’ af Alexis Pauline Gumbs. Færdiggjorde under sin tid på RUC en roman, der forberedes til udgivelse.

MAJSE AYMO-BOOT

Helt konkret har legatet givet mig en ret fantastisk mulighed for at få arbejdsro, simpelthen ved at jeg i to år får en fast løn og ikke behøver at søge anden indkomst. Det er jeg enormt taknemmelig for. Det er ikke en fyrstelig løn, men for mig gør den en meget stor forskel.

Jeg har fået mit eget kontor ude på KUA, som jeg er utrolig glad for. Jeg har svært ved at arbejde, når der er andre til stede. Først fik jeg at vide, at der var pladmangel, så jeg ikke kunne få mit eget kontor, men så fandt de alligevel et, jeg kunne få. Så der tager jeg hen – ikke hver dag, men ofte. Og så sidder jeg simpelthen der og skriver på min roman.

I hvert semester har jeg haft nogle tjanser som gæsteunderviser. Det er ikke så meget – to-tre gange i semestret. Jeg har tidligere undervist en hel del på forfatterskolen og andre skrivekurser, og der foretager vi noget, der hedder “tekstlæsning”, hvor vi nærlæser tekster. Det er en metode, der er lidt anderledes end på litteraturvidenskab. Den er måske mere praksisorienteret og forholder sig ikke så meget til teorierne. Men den læsning tror jeg, at nogle af de studerende har været ret interesserede i, og det har givet mig nogle gode samtaler med de studerende. Det har måske ikke så stor relevans for min egen litteratur, men jeg synes, det er sjovt at snakke med de studerende, og de synes nok, det er spændende at få en forfatter ind.

Man bliver tilknyttet en forsker, når man får legatet. Den forsker, jeg blev tilknyttet, ville gerne arrangere en række møder med andre forfattere. Så vi har afholdt nogle forfattersamtaler med andre forfattere, hvor vi blandt andet har snakket om politisk litteratur. Jeg har ikke selv gjort så meget ud af den mulighed, der har været for at mødes med forskellige forskere. Men jeg har stadig noget tid herinde, så det vil jeg måske få gjort.

Studerende er ret interesserede i den praksisorienterede tekstlæsning, som forfattere kommer med, fortæller Majse Aymo-Boot.

Alle forfatterne i projektet er blevet placeret på institutter, hvor der forskes i litteratur. Det er jo oplagt, og jeg tror helt sikkert, at det for de institutter er spændende at have en forfatter ude, da det jo er deres forskningsobjekt. For os forfattere tror jeg dog, at det også kunne være super spændende at blive tilknyttet andre fagligheder, for eksempel historikere, psykologer eller sociologer. Men det vil måske være sværere for de institutter at finde på, hvad de kan bruge en forfatter til.

Inden jeg startede, havde jeg nogle ret fluffy forestillinger om alle mulige aktiviteter, man kunne lave herinde. Men det virker, som om folk – både forskere og studerende – er ret pressede af deres opgaver. Og det betyder måske, at der ikke er så meget overskud til at lave ting ud over det obligatoriske. Og det kræver meget arbejde, hvis man skal arrangere noget, der er lidt sprælsk. Så der har mine forestillinger nok været lidt urealistiske.

Jeg synes, der er noget slægtskab mellem det at være forsker og forfatter. Det handler om at tænke nyt. Og begge steder er man meget tilbunds-gående både vertikalt og horisontalt – forstået på den måde at man er vidtfavnende. Som forsker har man selvfølgelig en masse metodiske redskaber og forpligtelser, vi forfattere ikke har. Men der er nogle overlap.

“Det er ikke en fyrstelig løn, men for mig gør den en meget stor forskel.”

MAJSE AYMO-BOOT

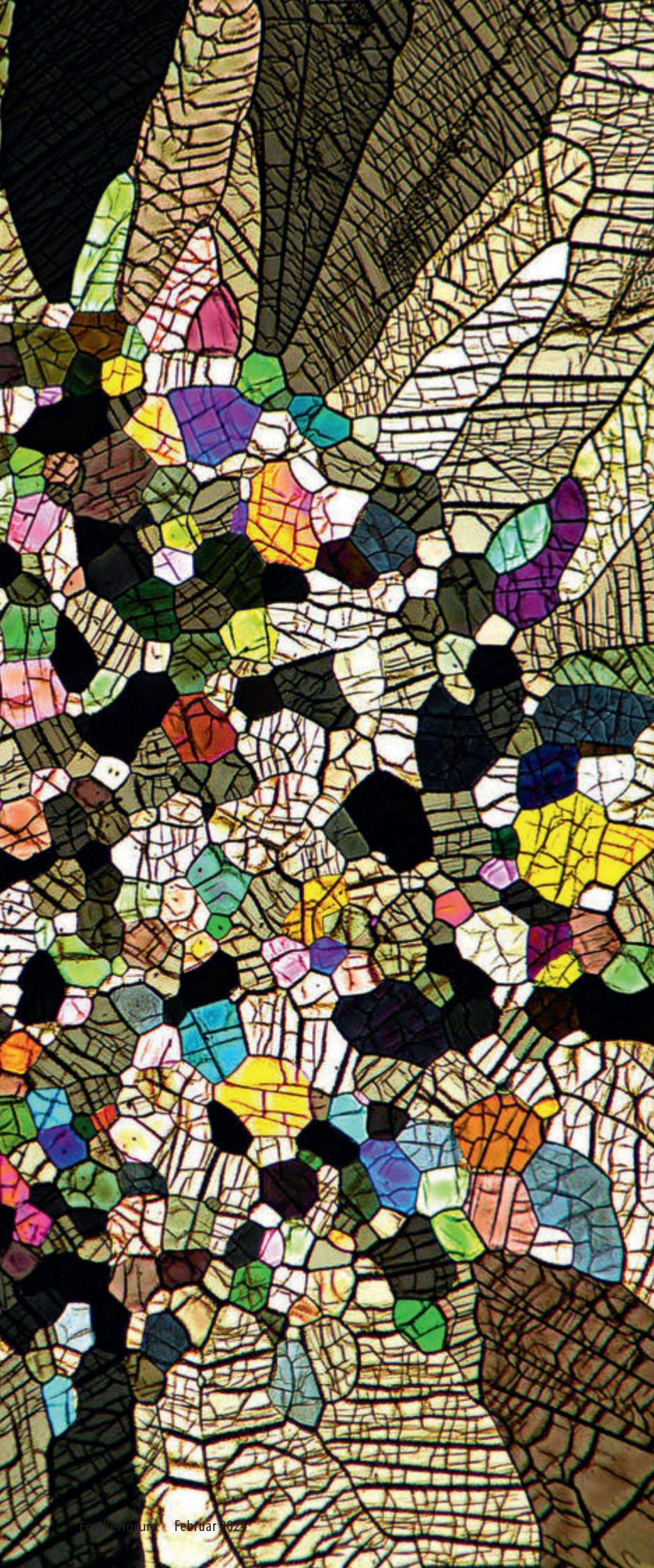
Tilknyttet Institut for Kunst- og Kulturvidenskab, KU, til sommeren 2024.

Født 1974, uddannet fra Forfatterskolen i 2000, hvor hun samme år debuterede med digtsamlingen 'Venner og bekendte'. Vandt Albertineprisen i 2012 for lyriksamlingen 'Spørgsmålene'. Udkom i 2014 med romanen 'Over os hænger en vidunderlig sol'. Ud over forfattergerningen er hun redaktør på forlaget Basilisk.

A detailed microscopic image of coffee leaf cells. The image shows a network of cell walls forming a complex, interconnected pattern. The cells are filled with various colored chloroplasts, including shades of green, yellow, orange, pink, and blue, which are distributed throughout the leaf tissue. The overall appearance is that of a highly organized and vibrant biological structure.

DIN KAFFE INDEHOLDER STOR SKØNHED

Koffeinkrystaller er et yndet motiv for mikrofotografer. Man forstår hvorfor.

Ved første øjekast kunne det ligne et udsnit af en af Gustav Klimts farvestrålende mosaikker. Men det er naturens egen kunst, der er tale om. Og motivet er ikke mere eksotisk, end at du vil kunne finde det i den kop kaffe, du muligvis har stående inden for nær rækkevidde, mens du læser denne tekst.

Der er tale om koffein, som er blevet krystalliseret gennem en fordampningsteknik.

Billedet er taget i et mikroskop med polariseret lys og 25 x optisk forstørrelse. Koffeinkrystaller er som udgangspunkt hvide, men måden, det polariserede lys brydes på i krystallernes indre strukturer, skaber et fantastisk spil af farver og mønstre.

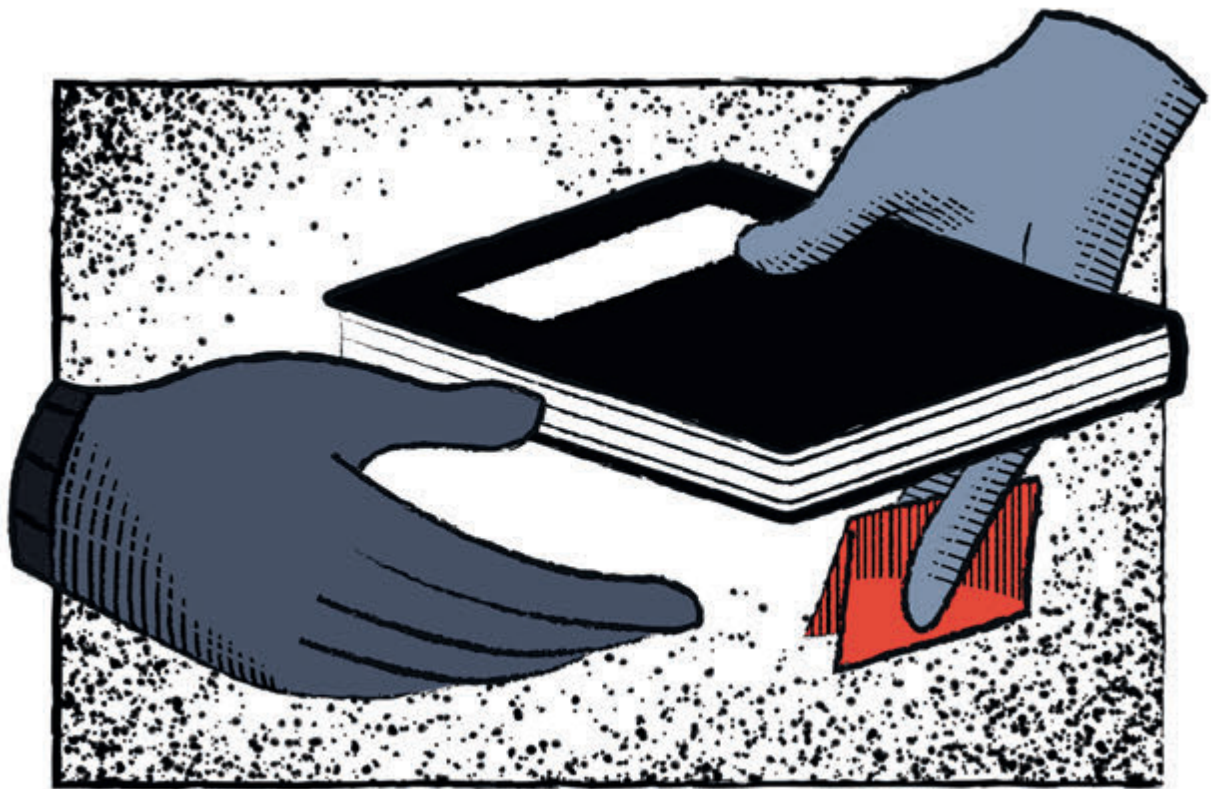
“En af krystallets egenskaber er, at den bøjer lyset. Og du kan ikke kontrollere det. Det er en fin ting,” siger manden bag billedet, den schweizisk fødte forsker Stefan Eberhard, der er ansat ved Complex Carbohydrate Research Center på University of Georgia.

Han er lidt af en veteran inden for mikroskopi og har vundet adskillige priser gennem årene for sine billeder, som han tager med både optiske mikroskoper og elektronmikroskoper.

Det aktuelle billede kom på ottendepladsen i sidste års udgave af den prestigefyldte Nikon Small World-konkurrence, hvor koffeinkrystaller flere gange har været motivet.

Men det er ikke kun i den videnskabelige mikroskopis snævre verden, at man har opdaget koffeinkrystallernes spektakulære farvespil. Motivet findes på mange grafiske print, der sælges på kommercielle sites som vægdekoration. Det findes på smykker, beholdere og sågar som mundbind og markedsføres blandt andet som en sjov gaveide til kaffeelskere.

Koffein findes som bekendt i kaffe, men også i teblade, kakaobønner, kolanødder og mere end 60 forskellige planter. Hvorvidt stoffet er skadeligt eller gavnligt, handler meget om øjnene, der ser, og mængden, man indtager. Men overordnet set er der en god grund til at snuppe en kop kaffe og måske et stykke mørk chokolade, mens man læser Forskerforum. Ifølge Harvard T.H. Chan School of Public Health viste et studie, der fulgte 200.000 personer i op til 30 år, at kaffedrikkerne (tre-fem kopper dagligt) havde 15 procent mindre tilbøjelighed til at lide en tidlig død (uanset årsag) end dem, der ikke drak kaffe. ■

Hemmelighedskræmmeri om kandidatreform

Ved hjælp af et forvaltningsmæssigt trick har Uddannelses- og Forskningsministeriet trukket persienerne ned omkring det udvalg, der skal finde på en praktisk udmøntning af regeringens kandidatreform. Udemokratisk og skidt for løsningernes kvalitet, lyder kritikken.

Hvilke kandidatuddannelser skal kortes ned til et år? Hvilke skal gøres til erhvervskandidater? Hvilke områder skal dimensioneres? Det sidder en lille gruppe mennesker i disse måneder og finder ud af.

Men hvilke løsninger der diskuteres, hvilke argumenter og hvilket baggrundsmateriale de støtter sig til, ved man meget lidt om. Kandidatudvalget er nemlig blevet gjort til en "selvstændig forvaltningsmyndighed" – et forvaltningsmæssigt trick, der skaber en ekstra høj grad af lukkethed omkring processen.

Det betyder, at den mest vidtgående reform af universitetsuddannelserne i nyere tid skal tilrettelægges for lukkede døre.

Og det er både et praktisk og et demokratisk problem, mener Brian Arly Jacobsen, tillidsrepræsentant på Det Humanistiske Fakultet, Københavns

Universitet (KU), og formand for DM Universitet.

"Sådan en proces bør være åben og gennemskelig. Det har jo stor samfundsmæssig interesse, hvordan universiteterne og uddannelserne for tusindvis af unge kommer til at se ud fremover. Og det er højst besynderligt, at de ansatte, der skal implementere reformen, ikke har indflydelse på beslutningerne," siger han.

Ekspert: Demokratisk proces afkobles

At gøre et udvalg til en "selvstændig administrativ myndighed" er noget, man gør, når man vil begrænse åbenheden om arbejdet. Det fastslår Sten Bønsing, professor i forvaltningsret ved Aalborg Universitet (AAU).

"Formålet er, at man vil indkapsle en opgave. Normalt har en arbejdsgruppe det – i gæseøjne – problem, at der vil

være mulighed for aktindsigt i de fleste af de dokumenter, man udveksler. Og for at løse det problem danner man en ad hoc-myndighed, hvor udvalget får samme juridiske status som en styrelse. Så man kan sende udkast, dialoger og overvejelser rundt mellem hinanden, uden at nogen kigger," siger Sten Bønsing.

At være medlem af udvalget er nærmest at betragte som et embedsmand-bijob. Og som embedsmand har man tavshedspligt.

"De skal begrænse kontakten med deres bagland. Det kan godt være, at de kan få hjælp af deres respektive administratorer, men det kan ikke være noget, man sender ud til høring i organisationen," siger Sten Bønsing.

Han mener, at man i forhold til arbejdsprocessen kan pege på både fordele og ulemper ved at gøre udvalget til en selvstændig myndighed.

“Det er klart, at når arbejdet i udvalget bliver mere fortroligt, skal medlemmerne ikke være så bange for, hvad de siger til hinanden i drøftelserne. Til gengæld bliver den demokratiske proces blandt de ansatte, som institutionerne måtte have omkring reformen, mere afkoblet i forhold til arbejdsgruppen.”

Manøvrer i det skjulte

Jacob Torfing, professor i politik og institutioner ved Roskilde Universitet (RUC), vurderer, at lukketheden har til hensigt at give udvalgsmedlemmerne mulighed for at kunne handle tingene af med hinanden – også de aftaler, der ikke er populære i baglandet.

“Jeg tror, forventningen er, at det bliver nogle hårde forhandlinger, og at der skal indgås nogle kompromiser. Men kompromiser er bare sværere at nå, når man har offentligheden med på slæb. Hvis det kommer frem, at en rektor har solgt nogle af sine egne uddannelser, så giver det smæk, når vedkommende vender hjem til universitetet. Det er et klassisk dilemma mellem den demokratiske gennemsigtighed og de manøvemuligheder, der er, når der ikke er transparens,” siger han.

Problemet ved lukketheden er, at den yderligere svækker accepten fra de universitetsansatte, der i praksis skal føre reformen ud i livet.

“Der er et legitimitetshensyn. Optimalt set skal alle undervisere acceptere og støtte op om de her beslutninger. Men det kan være svært, hvis man tænker: Det her er bare en rævekage. Mange har nok håbet på en rationel proces med saglige argumenter. Men den tro er nok ved at blive afløst af en forventning om, at det bare bliver et spørgsmål om, hvem der kan true hvem til hvad,” siger Jacob Torfing.

Olav W. Bertelsen, lektor og fælles-TR på Det Naturvidenskabelige Fakultet på Aarhus Universitet (AU), kan ud fra et praktisk perspektiv godt forstå beslutningen.

“Det er problematisk set fra et demokratisk perspektiv. Men jeg kan ikke se for mig, hvordan vi, i en åben og demokratiskagtig proces, ville kunne udvælge, hvem af os der skal halshugges. En lukket proces, hvor det er rektorerne, der, med deres kendskab til uddannelsernes særkender, fordeler ulykkerne, er den eneste reelle mulighed. Men

det kræver selvfølgelig, at rektorerne er op søgende og lytter til folket.”

“Det koster på fagligheden”

Der har ikke været nogen officielle udmeldinger om, at udvalget skulle være en selvstændig myndighed. Men i november nævnte AAU-rektor Per Michael Johansen det i en melding til de ansatte:

“Vi vil gerne være så åbne om arbejdet, som vi kan, fordi vi ved, at det får stor betydning for mange. Men fordi udvalget er en selvstændig forvaltningsmyndighed, er det meget generelt, det vi kan dele,” lød det fra rektoren.

Kandidatudvalget består af de otte universitetsrektorer, to repræsentanter fra Danske Studerendes Fællesråd (DSF), departementschefen i Uddannelses- og Forskningsministeriet, som er formand, og yderligere tre ministerielle embedsmænd.

DSF-forperson Esben Bjørn Salmonsen ærgrer sig over, at han ikke kan dele og diskutere udvalgets arbejde med sin organisation.

“Det udfordrer, hvordan vi kan inddrage vores bagland og få gode nok input til, hvordan vi kan lave uddannelser, der stadig er attraktive, selv om de bliver kortere,” siger han.

Konsekvensen bliver, at arbejdsprocessen og løsningsforslagene bliver mindre kvalificerede, mener han.

“Det koster på fagligheden nogle steder, at vi ikke har den offentlige dialog. Jeg forstår godt argumenterne for, at man har gjort Kandidatudvalget til en selvstændig forvaltningsenhed, men vi havde gerne set, at der var mere åbenhed.”

Var lukkethed valg eller diktat?

Kandidatudvalgets formand, departementschef Hanne Meldgaard, er dog ikke enig i, at lukketheden omkring arbejdet hæmmer kvaliteten.

“Jeg genkender ikke billedet af, at den almindelige måde, som vi i udvalget har valgt at organisere os på, grundlæggende skulle udfordre de beslutninger, der skal træffes undervejs i udvalgsarbejdet. Samtidig får vi løbende input fra både et referencepanel og et kandidatpartnerskab, ligesom der senere på året vil være en offentlig høring om udvalgets arbejde, hvor vi kan få endnu flere input bredt fra universitetsverdenen,” siger

hun i et skriftligt svar til Forskerforum.

Men hvem har egentlig besluttet, at Kandidatudvalget skal være en selvstændig forvaltningsmyndighed? Det er der lidt forskellige udlægninger af. Ifølge Kandidatudvalgets sekretariat er det udvalget selv, der besluttede det:

“Det er Kandidatudvalget selv, der har besluttet udvalgets organisering og arbejdsform, og det er almindelig praksis, at udvalg og kommissioner nedsættes som selvstændige forvaltningsmyndigheder. På Uddannelses- og Forskningsministeriets område gælder det inden for de seneste år eksempelvis Robusthedskommissionen og Reformkommissionen,” lyder det i et svar fra sekretariatet.

Esben Bjørn Salmonsen oplevede imidlertid ikke, at udvalget fik mulighed for at tage stilling til dette.

“Vi fik til første møde lagt et dokument foran os udarbejdet af ministeriet/Kandidatudvalgets sekretariat, som orienterede om arbejdets organisering. Særligt at vi var en selvstændig forvaltningsmyndighed, så der ikke kunne søges aktindsigt i udvalgets dokumenter,” fortæller han.

Opfordrer til drøftelser

RUC-rektor Hanne Leth Andersen kalder det “komplicerende”, at hun ikke kan drøfte udvalgets arbejde åbent. Men hun mener dog, at der godt kan ske et forberedende arbejde i de faglige miljøer, som på sigt vil kunne bidrage til Kandidatudvalgets beslutninger.

“Der står jo mange ting i kommissoriet for Kandidatudvalget, som vi godt kan snakke åbent om. Jeg orienterer løbende vores akademiske råd, men jeg kan ikke tale om detaljer. Men jeg opfordrer på RUC til, at man diskuterer de mulige uddannelsesmodeller og deres konsekvenser. Det kan være i studienævn eller i uddannelsesudvalg på institutterne. Og vores prodekaner for uddannelse kan så samle det op her og formidle det videre til mig,” fortæller hun.

Der foregår dog ikke nogen centralt tilrettelagt proces omkring indsamling af input, argumenter og forslag fra VIP-siden.

“Så systematisk er det ikke endnu. Og det er også tidligt i processen,” siger Hanne Leth Andersen.

→ Formanden for rektorerne, AU-rector Brian Bech Nielsen, vurderer også, at man godt kan samle input fra medarbejderne uden at bryde reglerne.

“Det er et vilkår, vi håndterer. Inddragelse sker på et relevant niveau og med respekt for Kandidatudvalgets fortrolighed,” lyder det fra Brian Bech Nielsen.

“Os, der skal gøre det praktiske arbejde”

På KU har Brian Arly Jacobsen dog til gode at opleve, at VIP-siden får mulighed for at påvirke processen med deres viden og vurderinger.

“Vi er ikke blevet involveret i det her arbejde på nogen som helst måde. Og jeg synes, det er et problem, når det i sidste ende bliver os, der skal gøre det praktiske arbejde med at ændre studieordninger og fag.”

Han tror, lukketheden omkring Kandidatudvalget skyldes, at det er en gennemgående upopulær beslutning, der skal føres ud i livet, og at man fra ministeriets side gerne vil have processen overstået hurtigt og uden en forstyrrende offentlig debat.

“Et eksempel som Reformkommissionen – det kan måske give meget god mening, at de har fred og ro til at forberede deres rapporter med forslag omkring velfærdssamfundet. Men det er også noget lidt andet, end vi har med at gøre her, hvor der er tale om implementering af en lov, der er vedtaget. Men omvendt kan man jo spørge: Er den her lukkethed fremtiden for processerne omkring lovgivning, der skal udmøntes?”

Brian Arly Jacobsen glæder sig dog over, at departementschefen har stillet en offentlig høring i udsigt.

“Det synes jeg er fint at gøre, når nu processen ellers er lukket. Men det løser jo ikke det grundlæggende problem med den lukkede proces.”

Kandidatudvalgets drøftelser skal udmunde i en afrapportering til uddannelses- og forskningsministeren inden udgangen af oktober 2024, og den vil blive fremlagt for partierne bag det politiske forlig. Udvalget har en række forhold, de skal tage stilling til. Ud over et nyt kandidatlandskab med etårige kandidater og erhvervskandidater er det blandt andet også et kvalitetsløft af kandidatuddannelserne og en dimensionering af optaget på tværs af sektoren. ■

REFERENCEPANEL LOVET MERE ÅBENHED

De universitetsansattes eneste formelle indflydelse på spillet om kandidatreforment er gennem et referencepanel, hvor forskellige organisationer har plads, blandt andre DM, Djøf og IDA. Panelet havde sit første møde i slutningen af januar, og her indledte departementschef Hanne Meldgaard med at fortælle, at man fremover vil arbejde på, at der bliver en større grad af åbenhed omkring Kandidatudvalgets arbejde.

Ved mødet blev den politiske aftale gennemgået, hvorefter medlemmerne fik lov til at komme med input. Her lagde de akademiske foreninger vægt på, at de forkortede kandidatuddannelser bør få markant større antal undervisningstimer per semester, end normen er i dag. I forhold til en erhvervskandidatuddannelse udtrykte

de bekymring for en fleksibel model, hvor de studerende er forpligtet til 25 timers ugentligt erhvervsarbejde. Og så opfordrede de til, at de offentlige arbejdsgivere tager et væsentligt ansvar for at indgå erhvervskandidataftaler.

Mette Fjord Sørensen, politisk chef i DM, bemærker, at der er brug for mere åbenhed, hvis organisationerne skal kunne komme med kvalificerede indspil.

“Det er positivt, at Kandidatudvalget vil arbejde med mere åbenhed, det er der brug for, hvis vi skal kunne komme med kvalificeret input til Kandidatudvalget. Det er svært at komme med gode, konstruktive ideer, når man ikke ved, hvad Kandidatudvalget har diskuteret,” siger hun.

LÆK AFSLØRER ERHVERVSKANDIDATMODELLER

På trods af mørklægningen af Kandidatudvalgets arbejde er visse oplysninger alligevel sluppet ud i offentligheden. Mediet Altinget kunne i slutningen af januar berette om et læk af arbejdsplaner, der afslører en række modeller, som udvalget arbejder med i forhold til de kommende erhvervskandidatuddannelser:

Kandidat med lønnet praktik:

Et år på 75 ECTS (inklusive afsluttende opgave på 15 ECTS) som fuldtidsstuderende. Andet år er lønnet praktik uden SU hos en arbejdsgiver svarende til 45 ECTS.

Kandidat på erhvervskandidatvilkår:

Et år på 75 ECTS på fuld tid. Den studerende kan derefter vælge at gennemføre fagelementer på op til 45 ECTS med krav om sideløbende beskæftigelse. Det er ikke afklaret, hvor mange timer om ugen den studerende skal være beskæftiget.

Kandidat med afsluttende forløb i virksomhed:

Et år på 75 ECTS på fuld tid. Andet år er et virksomhedsforløb på 45 ECTS (svarende til det, der i dag hedder projektorienteret forløb), hvor den studerende arbejder fuld tid og modtager løn af virksomheden i et år.

Kandidat med afsluttende virksomhedsspeciale:

Den studerende gennemfører 60 ECTS på fuld tid. Derefter består uddannelsen af et virksomhedsforløb med både beskæftigelse og undervisning på universitetet svarende til 30 ECTS. Den afsluttes med et virksomhedsspeciale på 30 ECTS, som skrives sideløbende med fortsat ansættelse i virksomheden.

Fælles for de fire løsninger er, at den studerende kan afslutte med en kandidatgrad på 75 ECTS, hvis det ikke lykkes at få en aftale med en virksomhed i stand. I tillæg til det skal udvalget også se på en anden, mere fleksibel erhvervskandidatuddannelse, hvor det i højere grad er op til den studerende og arbejdsgiveren at tilrettelægge forløbet. Her er også forskellige modeller i spil, for eksempel hvor den studerende arbejder minimum 25 timer om ugen i hele uddannelsesforløbet eller skiftevis arbejder og studerer i kortere eller længere forløb op til et år.

Underviser bruger ChatGPT til studenterfeedback:

“Den høster de lavthængende frugter”

Det kræver hverken programmørkundskaber eller ekstra midler at gøre ChatGPT til en kvalificeret undervisningsassistent. Postdoc Mark Friis Hau fra KU udviklede med enkle midler en chatbot, der gav studerende brugbar feedback.

ChatGPT kan ikke afløse en vejleder, men den kan hjælpe studerende på rette vej og give vejlederen mere tid til at gå i dybden med de tungere spørgsmål. Sådan konstaterer Mark Friis Hau, postdoc ved Sociologisk Institut og FAOS på Københavns Universitet (KU), der har udviklet og testet en “sokratisk bot”, der kan stille vejledende spørgsmål til de studerendes tekster.

“Den høster det, jeg kalder “lavthængende frugter”. Det kunne for eksempel være at slå ned på, at de studerende har stillet for mange forskningsspørgsmål, eller at de ikke bruger særlig meget litteratur fra kurset. Det er jo fint, at jeg ikke behøver at sige det, for så kan jeg have mere fokus på at gå dybere ned i teksterne,” siger Mark Friis Hau.

Han underviser i kritisk teori på sociologi og havde udviklet chatbotten som hjælpemiddel

for de studerende i forberedelsen af nogle skriftlige eksamensopgaver. Formålet var, at de studerende skulle få en slags forhåndstjek på deres opgavesynopsis.

“Jeg lavede et specielt prompt, der gav den her chatbot besked på, at nu skulle den give noget vejledning i forhold til nogle opgaveideer inden for det her fag. Den fik at vide, hvad faget handlede om, hvad de havde læst, og hvad eksamensmålene var. Og så fik den at vide, at den ikke skulle producere tekst, men prøve at stille dem spørgsmål – det, jeg kalder en “sokratisk bot”.”

Diskuterede både teori og ChatGPT

Chatbottens feedback blev gennemgået for hele holdet i en klyngevejledning, hvor hver gruppe sad sammen og diskuterede med hinanden, chatbotten og to undervisere, der cirkulerede rundt.

“Så det blev sådan en blended learning, hvor det både var digitalt, og hvor jeg kunne se, hvad chatbotten sagde. På den baggrund kunne vi diskutere opgaven, men også mere metakognitivt om det, chatbotten foreslog, nu også var en god ide,” siger Mark Friis Hau.

Han oplevede, at de studerende indledningsvist var ret skeptiske over for princippet om at blive vejledt af en chatbot. Men evalueringerne af forløbet var gode.

“De havde en meget kritisk indgangsvinkel til det, og det er jo rigtig sundt, at man ikke bare ukritisk accepterer, hvad man får at vide. Men jeg tror, at de under vores klyngevejledning fik en god forståelse og kunne sondere i forhold til, hvad de følte, de kunne bruge til noget eller ikke kunne bruge til noget. Og forløbet havde den dobbelthed, at de blev trænet i stoffet omkring kritisk teori, samtidig med at de fik en bedre forståelse for AI-teknologien.”

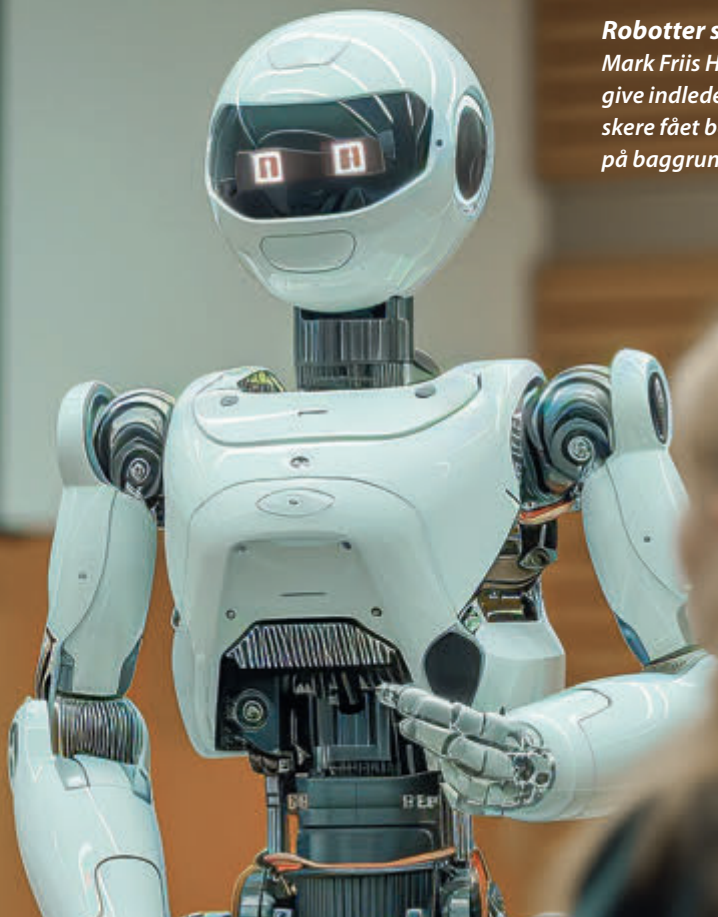
“Alle kan gøre det”

Mark Friis Hau kalder sit værktøj for en gør det selv-løsning. Den er udviklet på gratis værktøjer uden nogen form for programmeringskundskaber.

“Jeg har brugt en tredjehåndside, der hedder poe.com, som baserer sig på ChatGPT3-infrastrukturen, og så designer man en “prompt”, som de studerende skal bruge. Til gengæld lærer den ikke fra interaktion til interaktion, så jeg kan ikke træne eller fintune den. Men det er noget, alle undervisere på alle fag ville kunne lave og bruge forholdsvis hurtigt.”

Han mener, at potentialet ved at indlemme kunstig intelligens i universitetsundervisningen er enormt. Først og fremmest i forhold til at kunne spare tid på trivielle opgaver. Tid, der kan omsættes til kvalitet.

“I forhold til min undervisningsforberedelse har jeg selv oplevet en stor effektivisering. For eksempel når jeg forbereder en lektionsplan, en PowerPoint, referenceguider til studerende eller læsevejledninger – hvad det skulle være. Det kan automatisere nogle af de opgaver, som måske enten er repetitive eller kedelige, og så kan det jo så forhåbentlig frigøre tid til mere personlig undervisning. Håbet – mit naive håb – er jo, at den her effektivisering ikke bliver en besparelse, men at det bliver en opkvalificering.” ■

Robotter som hjælpelærere på universiteterne?
Mark Friis Hau fra KU eksperimenterer med at lade ChatGPT give indledende feedback til studerende. Og på AAU har forskere fået bevilling til at udvikle en feedbackbot, der trænes på baggrund af underviseres vejledningsteknikker.

AAU-FORSKERE VIL UDVIKLE "DIGITALE TVILLINGER" TIL UNDERVISERE

Et forskningsprojekt med en bevilling fra Villum Fonden skal undersøge, om kunstig intelligens er måden at sikre mere feedback til studerende på.

Rigtig mange studerende har allerede på egen hånd taget ChatGPT i brug som hjælper og sparringspartner i forbindelse med studierne, og undervisere er begyndt at introducere AI-tjenester som en del af værktøjskassen.

Det er derfor et oplagt spørgsmål, om man kan udvikle en kvalitetssikret feedback-model baseret på AI, som kan bruges på tværs af studier og måske også universiteter. Det skal et forskningsprojekt på Aalborg Universitet (AAU) nu forsøge.

Princippet bag den AI-genererede feedback skal bestå i at udvikle chatbotter, der er trænet med udgangspunkt i undervisere på de relevante uddannelser. De bruger selv begrebet "digitale tvillinger".

"Nogle studerende bruger allerede ChatGPT til at få feedback, men den feedback bliver ofte meget generel. Jo højere fagligt niveau man bruger det på, jo mindre kvalificeret er det. Det, vi vil gøre, er derfor at

træne AI-modellen ved at uploade opgaver og feedback fra specifikke undervisere. Man kan sige, at vi kloner vores undervisere og giver dem en digital tvilling," fortæller Johannes Bjerva, lektor ved Institut for Data-logi. Han leder forskningsprojektet sammen med Euan Lindsay, der er professor ved Institut for Bæredygtighed og Planlægning.

Holistisk undersøgelse af feedback

Projektet skal i første omgang udvikle feedbackbotterne og herefter teste brugen og effekten over tid på grupper af AAU-studerende. Som udgangspunkt bliver der tale om omkring 100 studerende fra softwareuddannelsen i København – den uddannelse, Johannes Bjerva selv underviser på.

"Efter en etisk godkendelse vil vi følge og sammenligne grupper, der bruger den almindelige ChatGPT til at få feedback, grupper, der bruger vores model, og måske også grupper, der slet ikke bruger nogen – hvis vi kan få nogen til at vælge den løsning. Og så ser vi, hvordan grupperne klarer sig fagligt."

Men projektet har også til formål at gennemføre en mere holistisk undersøgelse af betydningen af feedback til studerende.

Både fagligt og som en social faktor på studiet. For det er også et element, der skal tages i betragtning, når man diskuterer brugen af kunstig intelligens i undervisningen.

"Vi må se ... det kan jo være, at AI viser sig at give endnu bedre feedback, end vi undervisere gør. Men det skal naturligvis ikke være sådan, at man som studerende lige så godt kunne blive hjemme og tage hele studiet online. Så betydningen af den menneskelige kontakt, der sker i forbindelse med feedback, er også noget, vi vil undersøge," siger Johannes Bjerva.

Det toårige projekt har titlen 'Digital Twins for Abundant Feedback' og er blevet støttet af Villum Fonden med tre millioner kroner fra fondens Synergy-pulje. Målet er en feedbackmodel, der kan bruges bredt på AAU, men også potentielt på andre universiteter.

Johannes Bjerva håber, at det tekniske setup vil være klar i løbet af et par måneder, hvorefter de studerende vil kunne begynde at modtage AI-genereret feedback. ■

TREKANTOMRÅDET SKAL VÆRE NYT CENTRUM FOR IT- OG INGENIØR-
 UDDANNELSER. MEN REKRUTTERING AF BÅDE STUDERENDE OG UNDER-
 VISERE ER EN UDFORDRING, OG ISÆR DE FØRSTE ÅR VIL MAN VÆRE
 AFHÆNGIG AF FOLK FRA UDLANDET, SIGER SYDDANSK UNIVERSITETS
 PROREKTOR, HELLE WAAGEPETERSEN.

Der var glæde i Vejle, da Uddannelses- og Forskningsministeriet i december meddelte, at byen bliver hjemsted for en ny SDU-campus med otte engelsksprogede bachelor- og kandidatuddannelser inden for it- og ingeniørvidenskab. Byens store virksomheder har hårdt brug for kandidater med de kompetencer, og kommunen har i flere år lobbyet målrettet for at blive ny universitetsby.

“Jeg kan huske, at vi lod champagnepropperne springe, da Vejle fik Politiskolen. Dette er endnu større,” udtalte Vejles borgmester, Jens Ejner Christensen, til Vejle Amts Folkeblad.

Et bredt flertal i Folketinget har bevilget 19,7 millioner til at finansiere

det videre arbejde frem mod de nye uddannelser i henholdsvis kunstig intelligens, datalogi, software engineering og spil- og aktionsteknologier. Planen er en campus med 1.500 studerende, der skal uddanne 400 kandidater om året.

Ifølge virksomhedernes meldinger bliver der ingen problemer med at afsætte kandidater. Til gengæld kan rekrutteringen blive en udfordring i forhold til både studerende og undervisere. Det anerkender SDU’s prorektor, Helle Waagepetersen.

“Ja, det kan godt blive svært. Uddannelserne ligger på nogle fagområder, hvor der generelt er et underskud af arbejdskraft i Danmark og ikke mindst

på universiteterne. Så opbygningen af SDU i Vejle vil delvist være afhængig af international rekruttering af undervisere,” siger hun.

Fylder op med udenlandske studerende

I foråret kom en rapport om udbud af og efterspørgsel efter STEM-/it-studerende i Trekantområdet. Den fortæller blandt andet, at man ville have 210 ekstra studerende årligt på de områder, hvis man havde samme fastholdelsesprocent som i de store bykommuner.

Men også de potentielle STEM-/it-studerende er der stigende konkurrence om. Blandt andet fra SDU selv, der til sommer åbner en engelsksproget kandidatuddannelse i data science, der fuldt indfaset kan have 150 studerende. Samtidig vil erhvervsakademiet IBA i Kolding fra 2025 oprette fire nye engelsksprogede masteruddannelser i samarbejde med Coventry University. Også her er der tale om it- og ingeniør-uddannelser i henholdsvis cyber security, grøn energi, kunstig intelligens og

produktion. VIA University College i Horsens har også både engelske og danske uddannelser i eksempelvis software engineering.

Samtidig kan et fag som datalogi i Odense melde om faldende optag på bacheloruddannelsen gennem flere år.

Så også i forhold til studerende anerkender Helle Waagepetersen, at rekruttering i udlandet bliver afgørende.

“Det er rigtigt, at det lokale rekrutteringsgrundlag af studerende ikke er overvældende. Derfor har vi været meget tydelige om, at vi især i starten har brug for betydeligt internationalt optag. Så vi satser på et stærkt internationalt miljø, men ambitionen er at gøre det til et knudepunkt for it-uddannelser, som tiltrækker studerende fra hele Danmark,” siger hun.

Er der en øvre grænse for, hvor stor en andel af de studerende der kan være udenlandske, hvis de også skal integreres i dansk kultur og samfund?

“Det er i hvert fald en opmærksomhed, vi har. Det er meget vigtigt for os, at de studerende integreres i det

danske samfund og får studiejob og job i Danmark. Men det er en opgave, som vi skal løfte i samarbejde med vores partnere – Vejle Kommune og virksomhederne i området,” siger Helle Waagepetersen.

Blød it i Kolding, hård i Vejle

Selv om man om to år vil have en it-campus i Vejle, giver det stadig god mening at begynde data science-uddannelsen i Kolding.

“Det er en væsentlig anderledes uddannelse end dem i Vejle. Det, vi satser på i Vejle, er kunstig intelligens og datalogi inden for det naturvidenskabelige fagområde. I Kolding har vi i forvejen cand.it, som er humanistiske fag på SDU. Kolding er groft sagt de mere bløde it-fag, og data science skal så bygge bro til Vejle og skabe synergi mellem de to miljøer.

Vejle-campusen skal have sine egne forskningsgrupper, og det er som udgangspunkt ikke meningen, at undervisningen skal varetages af forskere fra Odense, der pendler til

Vejle. Men Helle Waagepetersen kan godt forestille sig, at der på sigt vil være undervisere, der kan undervise i både Vejle og Kolding.

Hvis alt går vel, bliver de første studerende optaget i Vejle i sommeren 2026. Men først skal uddannelserne akkrediteres, forskningsmiljøerne skal etableres, og – måske endnu vigtigere – økonomien skal på plads. SDU har selv vurderet, at det vil koste 250 millioner kroner at opbygge den nye campus.

“Der er stadig mange små og store toppe, vi skal over. Og den primære er nok økonomien. Det skal være økonomisk bæredygtigt for SDU. Vejle Kommune har allerede afsat et væsentligt beløb på budgettet i årene frem til at understøtte realiseringen af SDU Vejle og er i dialog med virksomheder og fonde for at løfte det resterende,” siger Helle Waagepetersen.

Byrådet i Vejle har for nylig afsat 100 millioner kroner til etableringen af SDU Vejle. Men hvordan de penge skal bruges, er endnu ikke besluttet. ■

Ris og ros til ministerens udspil til opdatering af forskningens etiske spilleregler

Der er gode elementer i forsknings- og uddannelsesminister Christina Egelunds (Moderaterne) udspil til en opdatering af Danmarks kodeks for forskningsintegritet fra 2014, men hun detailstyret for meget, og der er for få udøvende forskere med i udvalget, der skal formulere opdateringen, lyder kritikken.

Forsknings- og uddannelsesminister Christina Egelund vil styrke forskningsfriheden, så forskerne får bedre vilkår til at bedrive den bedste forskning uden at frygte repressalier, og desuden vil hun sikre armslængdeprincippet for at forhindre skandaler i stil med oksekødssagen på Aarhus Universitet (AU).

Det er to af hendes mål med den opdatering af kodeks for forskningsintegritet fra 2014, som hun har igangsat, fortæller hun i et interview med Altinget.

De opdaterede retningslinjer skal formuleres af et udvalg, der bliver nedsat i begyndelsen af 2024, men ministeren har på forhånd lagt sig fast på fem fokusområder, som det nye kodeks skal adressere. Det drejer sig om 1. Forsknings Samarbejde med eksterne parter, 2. Internationale samarbejder, 3. Forskningsfrihed, 4. Kunstig intelligens og 5. Open science.

Udvalget skal bestå af 21 medlemmer på ledelses- eller beslutningstageniveau, hvoraf de fleste kommer fra universiteterne og de store fonde, og med repræsentanten fra Uddannelses- og Forskningsstyrelsen siddende

Foto: Lasse Højgaard

“Det er en begrænsning, der gør det til et ledelsesredskab og ikke et fagkyndigt udvalg.”

Heine Andersen, professor emeritus

ved bordenden som formand. Forskerne bliver kun repræsenteret med et medlem fra henholdsvis Videnskabernes Selskab, Det Unge Akademi og PAND – PhD Association Network of Denmark.

Holder ikke selv afstand

Heine Andersen, professor emeritus på Sociologisk Institut ved Københavns Universitet og forfatter til to bøger om forskningsfriheden, siger, at det er positivt, at ministeren har fået øje på, at det er problematisk, at der står så lidt om sikringen af forskningsfriheden i de danske love og retningslinjer. Det eneste sted, det fremgår, er faktisk i § 2, stykke 2, i universitetsloven, hvor det slås fast, at universitetet skal værne om universitetets og den enkeltes forskningsfrihed og om videnskabsetikken.

Han roser også, at Christina Egelund vil have indføjet et afsnit om open science i kodekset, da fri adgang til forskningsdata er afgørende for god forskningsintegritet.

Det har en langstrakt sag fra Københavns Universitet om ejerskabet over og kontrollen med data fra et erhvervs-ph.d.-projekt om parasitter i svinekød vist, mener han.

Men dermed er det også slut med ros fra Heine Andersen, der mener, at forskningsministeren bryder med armslængdeprincippet, når hun vil diktere, hvilke fokusområder udvalget skal diskutere, og hvem der kan, og hvem der ikke kan være medlemmer af udvalget.

“Hun vil detailstyre for meget, når hun skriver, at medlemmerne skal være ledere eller beslutningstagere, og at formandskabet skal varetages af en embedsmand fra styrelsen. Det er en

begrænsning, der gør det til et ledelsesredskab og ikke et fagkyndigt udvalg. Det er helt skævt, og det er udtryk for en tendens, hvor lederne på institutionerne kommer til at dominere, og de menige skubbes ud i periferien. Specielt er de yngre forskere dårligt repræsenteret, selvom mange af problemerne – eksempelvis snyd med medforfatter-skaber – handler om dem,” siger Heine Andersen.

Han mener også, at afsnittet om internationale samarbejder slet ikke hører hjemme i et kodeks, da problemer i forbindelse med spionage skal håndteres af anden lovgivning og på institutionsniveau og ikke af den enkelte forsker.

Lukker for relevante diskussioner

Sten Schaumburg-Müller er professor ved Juridisk Institut på Syddansk Universitet (SDU) og medlem af Praksisudvalget på SDU og supplerende medlem af Nævnet for Videnskabelig Uredelighed.

Han mener, at de fokusområder, ministeren vil have det kommende udvalg til at forholde sig til, virker fornuftige, men han er enig i, at kommissoriet kunne være formuleret mere åbent, da der sagtens kunne være andre relevante områder at diskutere.

Et eksempel kunne være, hvad universiteternes pligter er i forhold til at hjælpe forskere, der bliver hevet i retten, fordi de har udtalt sig på en måde i offentligheden, som en interesseorganisation eller lignende ikke bryder sig om.

De såkaldte "slapp"-sager – en forkortelse for strategic lawsuit against public participation – er primært kendt fra USA, men i 2021 fik vi herhjemme en sag, som er blevet set som et eksempel på, at denne udvikling er nået til Danmark.

Stiig Markager, professor ved Institut for Bioscience, AU, blev sagsøgt for injurier af organisationen Bæredygtigt Landbrug, fordi han havde skrevet i en kronik, at udledningen af kvælstof i havet var steget med 700 tons om året.

Stiig Markager, der endte med at blive frikendt, fik advokatbistand af både AU og DM, men Sten Schaumburg-Müller vil gerne have slået fast, præcis hvilken hjælp forskere har krav på, hvis de ender i lignende sager eller havner i en mediestorm.

Sten Schaumburg-Müller støtter også kritikken af sammensætningen af

Foto: Anthon Linde Ritzau
Midtbyensnyt

"Nogle af de skandalesager, der har været, handlede ikke om, at de eksisterende regler var for dårlige, men at de ikke blev overholdt."

Sten Schaumburg-Müller, professor ved Juridisk Institut på SDU

udvalget, da virkeligheden ofte ser forskellig ud set fra de udøvende forskeres og universitetsledelsernes synsvinkler.

"Nogle af de skandalesager, der har været, handlede ikke om, at de eksisterende regler var for dårlige, men at de ikke blev overholdt. Det handler mere om at opbygge en kultur, hvor det er okay at være kritisk og sige ledelsen imod," siger han.

Ministeren rammer plet

Rune Busk Damgaard, formand for Det Unge Akademi og lektor ved Institut for Bioteknologi og Biomedicin, Danmarks Tekniske Universitet, siger, at de i Det Unge Akademi er positive over for, at der skal ske en opdatering

Foto: DTU

"Det er noget, vi har diskuteret i Det Unge Akademi, at beskyttelsen af forskere ikke er særlig god, og mange har følt, at de har stået alene med at kæmpe deres sag."

Rune Busk Damgaard, formand for Det Unge Akademi og lektor ved DTU

af det eksisterende kodeks, og de unge forskere ser også frem til at skulle diskutere de fem fokusområder, som ministeren har fremlagt.

"Det er en anelse afgrænsende med fem punkter, men ministeren rammer plet i forhold til nogle af vores mærkesager, som vi også har skrevet om i debatindlæg, nemlig uafhængighed, armlængde og open science," siger han.

Han kunne dog også godt tænke sig en diskussion af, hvordan universiteterne skal håndtere sager, hvor forskere, for eksempel i et forsøg på at miskreditere dem eller få sat en stopper for deres kritik, trækkes ind i et politisk slagsmål, havner i en mediestorm eller bliver hevet i retten.

"Det hører ikke nødvendigvis hjemme i det opdaterede kodeks, men det er en nødvendig diskussion. Forskere skal kunne deltage i den offentlige debat og dele deres viden – også når den er ubelejlig," siger Rune Busk Damgaard og fortsætter:

"Det er noget, vi har diskuteret i Det Unge Akademi, at beskyttelsen af forskere ikke er særlig god, og mange har følt, at de har stået alene med at kæmpe deres sag. Forskere er vant til at forsvare sig mod kritik fra deres fagfæller, men medierne er bare en helt anden kampplads, end de er vant til. Det er vigtigt, at der kommer nogle retningslinjer, der sikrer forskere mod at sidde alene med sådan et pres og en eventuel juridisk hovedpine."

Han tilføjer, at det er vigtigt, at det opdaterede kodeks har for øje at tage hensyn til, at der findes forskellige forskningsfelter med forskellige traditioner. Udfordringerne inden for naturvidenskab og medicin stemmer måske ikke overens med udfordringerne inden for humaniora og samfundsvidenskab, og det skal kodeks kunne rumme. ■

MINISTERENS FEM FOKUSOMRÅDER

Forskningssamarbejde

Der har været særlig fokus på, hvordan eksterne parter (eksempelvis fonde, virksomheder og myndigheder) har påvirket dansk forskning og forskningsresultater.

Internationale forhold

I forbindelse med internationalt forskningssamarbejde er der stigende risici, der blandt andet omfatter den nationale sikkerhed, brud på principperne for forskningsintegritet, begrænsning af akademisk frihed og uhensigtsmæssig anvendelse af dansk forskning og innovation i udlandet.

Open science

Open science har til formål at gøre viden skab frit tilgængeligt for alle. Udviklingen inden for open science vil få indflydelse på den måde, forskning bedrives på, og kodeks bør opdateres med denne udvikling in mente.

Forskningsfrihed

Der har været tiltagende fokus på forskningsfrihed i den offentlige debat. Forskningsfrihed opleves som udfordret fra flere sider, hvor der blandt andet er peget på, at censur, selvcensur eller pres fra universitetsledelsen eller samarbejdspartnere kompromitterer den frie forskning. Samtidig har der været fokus på forskningsmiljøer med faglig ensporing, hvor den faglige pluralisme synes kompromitteret.

Kunstig intelligens

Kunstig intelligens må forventes at være et afgørende element i forhold til fremtidig forskning.

CBS skal have ny rektor

Copenhagen Business School skal på jagt efter en ny rektor som afløser for

Nikolaj Malchow-Møller, der forlod stillingen ved årsskiftet. Prorektor **Inger Askehave** er konstitueret, indtil afløseren er fundet. Det er anden periode, hun træder til som midlertidig afløser for Nikolaj Malchow-Møller, der måtte trække sig fra jobbet i september 2021 og et års tid frem, i forbindelse med at han var under behandling for kræft.

Nikolaj Malchow-Møller færdiggjorde sin ph.d. i økonomi fra Aarhus Universitet i 2002 og har de sidste 20 år været vidt omkring i den danske universitetsverden.

Han er professor i nationaløkonomi og har blandt andet været forskningsleder ved CEBR og dekan for Det Samfundsvidenskabelige Fakultet på Syddansk Universitet fra 2014 til 2019. Inden da var han institutleder samme sted i fem år. Han har desuden været næstformand for Danske Universiteters rektorkollegium og har en række bestyrelsesposter.

Det var derfor også lidt af et sceneskift, han foretog ved årsskiftet, hvor han tiltrådte som Head of People & Purpose i Danmarks største rådgivnings- og revisionshus, Deloitte. Han er en del af Deloittes topledelse og skal stå i spidsen for Deloittes samlede talentagenda. Det omfatter aspekter som udvikling, rekruttering, tiltrækning, fastholdelse, fleksibilitet, medarbejdertilfredshed, kultur, inklusion og diversitet. Samtidig får han til opgave at konkretisere planerne om Deloittes egen læringsinstitution, som bliver lanceret til sommer.

I en pressemeddelelse udtaler Nikolaj Malchow-Møller, at skiftet ikke er så stort, som det måske kan virke:

“Det har altid været hjerteblod for mig at sikre mennesker gode muligheder for at realisere deres potentialer. Nu står vi over for et arbejdsmarked i så hastig forandring, at det er afgørende at få tænkt talentudvikling og læring ind i et livslangt perspektiv. Jeg har hos Deloitte oplevet en dedikation til dette, som er større end hos andre virksomheder,” udtaler han.

CBS’ bestyrelsesformand, Torben Möger Pedersen, siger i forbindelse med skiftet, at han har været meget tilfreds med den retning, Nikolaj Malchow-Møller har sat for Copenhagen Business School i sin tid som rektor, og han udtrykker samtidig fuld tillid til, at han i samarbejde med Inger Askehave kan fortsætte CBS’ strategiske udvikling.

RUC henter ny universitetsdirektør på KU

Roskilde Universitet (RUC) har fundet afløseren for Peter Lauritzen, som er fratrådt efter knap 17 år på posten som universitetsdirektør. Valget er

faldet på **Henrik Zobbe**, der kommer fra en stilling som fakultetsdirektør på SCIENCE, Københavns Universitet (KU).

Han er uddannet jordbrugsøkonom ved Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL), hvorfra han også har en ph.d., og hvor han var ansat som lektor indtil KVL’s fusion med KU i 2007. Efterfølgende har han bestridt en række ledelsesposter på KU, blandt andet som institutleder på Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi og direktør, institutleder og studieleder på Fødevarerøkonomisk Institut.

Senest har han stået i spidsen for en omfattende digitalisering og reorganisering af en række administrative funktioner på SCIENCE og Københavns Universitet.

Henrik Zobbe bliver som ny universitetsdirektør en del af den øverste ledelse på Roskilde Universitet, hvor han skal være med til at lede og udvikle den samlede organisation og sikre et konstruktivt og målrettet samarbejde både indadtil og udadtil.

“Jeg glæder mig rigtig meget til at komme i gang med arbejdet og samarbejdet med alle de dygtige studerende, medarbejdere og ledere på Roskilde Universitet. RUC står for mig som et universitet med sunde kerneværdier og et klart defineret strategisk ståsted. Jeg ser et enormt potentiale i det – et potentiale, der kan sikre en robust fremadrettet økonomi og dermed give mulighed for fleksibilitet til de fremtidige udfordringer,” siger Henrik Zobbe.

AU-professor bliver ny bestyrelsesformand for Danmarks Frie Forskningsfond

Det bliver den internationalt anerkendte professor i statskundskab på Aarhus Universitet **Søren Serritzlew**, som fremover skal stå i spidsen for Danmarks Frie

Forskningsfond, der årligt uddeler cirka 1,9 milliarder kroner til projekter, der er baseret på forskernes idéer.

Det er uddannelses- og forskningsminister Christina Egelund, der har udpeget professor Søren Serritzlew, der er professor ved Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet, hvor han forsker i offentlig forvaltning og bureaukrati samt forholdet mellem stat og kommuner.

Han har været medlem af Danmarks Frie Forskningsfonds faglige forskningsråd Samfund og Erhverv fra 2018 til 2023, hvor han tre af årene var formand.

Den nye bestyrelsesformand overtager posten efter professor og institutleder ved Institut for Klinisk Medicin ved Aarhus Universitet Jørgen Frøkiær, der har været konstitueret bestyrelsesformand siden 1. juni 2023, da den tidligere bestyrelsesformand, professor Maja Horst, blev udnævnt til dekan ved Arts på Aarhus Universitet og dermed trak sig som formand for bestyrelsen i Danmarks Frie Forskningsfond.

Jørgen Frøkiær genindtræder som bestyrelsesmedlem.

“Jeg er meget glad for, at en så dygtig og internationalt anerkendt profil som Søren Serritzlew har takket ja til at stille sig i spidsen for Danmarks Frie Forskningsfonds vigtige arbejde med at styrke kvaliteten af dansk forskning. Jeg er overbevist om, at han med sin store erfaring med fonds- og rådsarbejde, tværfaglige forskningsprofil og stærke strategiske evner vil sætte en god retning

for fondens arbejde. I samme ombæring vil jeg gerne sige en stor tak til både Jørgen Frøkiær og Maja Horst for deres indsats,” udtaler uddannelses- og forskningsminister Christina Egelund i en pressemeddelelse.

Søren Serritzlew siger, at han som bestyrelsesformand glæder sig til at arbejde for at styrke den frie forsknings kvalitet og position i det danske forskningslandskab:

“Den frie forskning giver plads til nye ideer og er afgørende for udvikling i både erhvervsliv, åndsliv og uddannelse. Den skaber viden, der gavner det danske samfund. Det gælder både emner, der trænger sig på, som klima, sikkerhedspolitik, vacciner og kunstig intelligens, og de mange felter, som vi ikke lige nu kan forudse, at vi har brug for at blive klogere på. Disse nybrud er en særlig styrke ved fri forskning. Samfundet investerer næsten to milliarder kroner i fri forskning i 2024. Danmarks Frie Forskningsfond forvalter investeringen ved at give både yngre og veletablerede forskere mulighed for at forfølge de ideer, der har det største potentiale.”

DTU ansætter ny dekan med ansvar for bæredygtighed, diversitet, inklusion og talentudvikling

Danmarks Tekniske Universitet (DTU) har ansat **Christine Nellemann** som ny dekan med ansvar for bæredygtighed, diversitet, inklusion og

talentudvikling samt DTU’s internationale strategiske samarbejde.

Hun kommer fra en stilling som institutdirektør på DTU Fødevarerinstitutionen, som hun har stået i spidsen for siden 2014. Institutionen leverer forskningsbaseret rådgivning til nationale og internationale myndigheder og virksomheder og forsker i sund, sikker og bæredygtig mad, der skal sikre fremtidens velfærd. Christine Nellemann er uddannet humanbiolog og ph.d. fra Københavns Universitet og har været ansat på DTU Fødevarerinstitutionen siden 1999, hvor hun blandt andet har forsket i effekter af hormonforstyrrende stoffer og alternativer til dyreforsøg. Hun har derudover siden foråret 2023 været medlem af Det Ethiske Råd, hvor hun bidrager med sin erfaring i brugen af bio- og genteknologier inden for sundhed, natur og fødevarer.

Som dekan får Christine Nellemann også til opgave at fremme diversitet, lighed og inklusion. Målet er, at DTU skal opleves som et universitet med plads til alle, der kan og vil. Derudover taler det ind i FN’s verdensmål for bæredygtig udvikling om mindre ulighed og ligestilling mellem kønnene.

Christine Nellemann får også ansvaret for at indgå nye internationale strategiske samarbejdsalliancer og partnerskaber.

DTU’s rektor, Anders Bjarklev, glæder sig over ansættelsen:

“Vi har længe gjort os tanker om at oprette en ny stilling som dekan med fokus på bæredygtighed og diversitet, hvilket ligger helt i tråd med vores strategi om at udvikle teknologier for bæredygtig forandring. Christine Nellemann har stor erfaring fra universitetsverdenen og har et meget stærkt internationalt og nationalt netværk.

Ud over hendes viden inden for life science og fødevarer har hun opnået en bredde og ekspertise gennem sit arbejde i forskellige bestyrelser og Det Ethiske Råd, der gør, at hun er et rigtig stærkt kort til at løfte den her opgave,” udtaler han i en pressemeddelelse.

I stillingen som institutdirektør på DTU Fødevarerinstitutionen konstitueres Tine Rask Licht, der i dag er viceinstituttdirektør.

TEK-dekan fortsætter på SDU

Dekanen på Det Tekniske Fakultet på Syddansk Universitet vil i de kommende år fortsat hedde **Henrik Bindslev**. Stillingen har været slået op, da Henrik Bindslevs nuværende åremålsansættelse stod til at udløbe, men et enigt ansættelsesudvalg har altså genudpeget den erfarne leder og forsker.

Henrik Bindslev, der har en ph.d. i plasmafysik fra University of Oxford, har været dekan i ni år på Det Tekniske Fakultet. Han har tidligere blandt andet været direktør for det europæiske fællesforetagende Fusion for Energy, der i et globalt partnerskab stod for at udvikle og bygge den eksperimentelle fusionsreaktor ITER i et tæt samspil mellem store offentlige forskningslaboratorier og højteknologiske virksomheder. Han er medstifter af og formand for European Energy Research Alliance, der i dag er Europas største energiforskningsnetværk. I Danmark er han blandt andet næstformand i erhvervsklyngerne CLEAN og Energy Cluster Denmark samt medlem af bestyrelse og forretningsudvalg for erhvervsklyngen Odense Robotics.

Det glæder SDU's rektor og formand for ansættelsesudvalget Jens Ringsmose, at Henrik Bindslev kommer til at fortsætte sit arbejde som dekan.

“Henrik har som dekan i de forgangne ni år leveret imponerende resultater og flyttet fakultetet markant i en positiv retning. Jeg føler mig overbevist om, at vi med Henrik Bindslev i spidsen også i de kommende år vil opleve Det Tekniske Fakultet, SDU, som en afgørende institution på forsknings- og uddannelsesområdet og i samarbejdet med virksomheder og organisationer uden for universitetet,” siger han.

Nyt bestyrelsesmedlem på AAU

Aalborg Universitet (AAU) fik den 1. februar et nyt eksternt bestyrelsesmedlem i skikkelse af **Randi Muff Christensen**, som er Sustainability Director hos COWI. Hun afløser Claus Kim Holstein på posten.

Randi Muff Christensen beskrives i en pressemeddelelse som en stærk forandringsleder, der har strategisk overblik og omfattende erfaring med at omsætte strategi til resultater i både offentlige organisationer, internationale projekter og virksomheder.

Randi Muff Christensen er uddannet civilingeniør i byggeledelse fra Aalborg Universitet og har en ph.d. i ledelse og forandring også fra AAU. Hun har været projektleder i Forsvarets Ejendomsstyrelse og har erfaring fra andet bestyrelsesarbejde.

Hun fortæller, at det er det tætte samarbejde med erhvervslivet og den problembaserede læringsmodel på AAU, der har givet hende lyst til som bestyrelsesmedlem at være med til at påvirke udviklingen af AAU i en positiv retning.

“AAU har en særlig plads i mit hjerte. Den problembaserede undervisning og forskning foruden samarbejdet med erhvervslivet har været med til at give mig ballast og kompetencer, der ligger som en klangbund i alt, jeg gør i dag. Verden har brug for et universitet som AAU, der tager ansvar for at finde løsninger på de presserende udfordringer, vi står over for. Jeg glæder mig derfor til at kunne bidrage til den fortsatte udvikling af universitetet, så det kan være med til at skabe en mere bæredygtig verden,” siger Randi Muff Christensen, der er udepeget for perioden 1. februar 2024 til 31. januar 2028.

Kendt ansigt er ny institutleder på Niels Bohr Institutet

Joachim Mathiesen blev konstitueret som institutleder på Niels Bohr Institutet på Københavns Universitet den 1. september sidste år, og den 1. december blev mærkatet konstitueret fjernet fra titlen.

Det bliver dermed et kendt ansigt, der overtager tøjlerne på instituttet.

47-årige Joachim Mathiesen har selv både en kandidat og en ph.d. fra Niels Bohr Institutet i 2004. Herefter fulgte en forskerkarriere i udlandet. Først i Israel på The Weizmann Institute of Science, siden i Norge, hvor han begyndte som postdoc på Norges Teknisk-Naturvidenskabelige Universitet, siden som adjunkt og senere professor i fysik på Oslo Universitet.

I 2009 vendte han tilbage til Niels Bohr instituttet som lektor i modellering af komplekse systemer, hvor han sammen med kolleger blandt andet undersøger, hvordan væskestrømme opfører sig i porøse strukturer, når der er flere faser til stede på en gang. Det kunne for eksempel være en undersøgelse af, hvordan næringsstoffer spredes i det øvre jordlag, hvor der både er luft og vand til stede.

Siden 2019 har Joachim Mathiesen varetaget posten som viceinstitutleder for forskning på instituttet, og han kender således allerede Niels Bohr Institutet rigtig godt indefra. Det ser konstitueret dekan på Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet Grete Bertelsen som en fordel.

“Niels Bohr Institutet har en stor spændvidde i sin forskning og nyder særdeles stor anerkendelse nationalt og internationalt set. Ydermere er der stor søgning af både nationale og internationale studerende til vores fysikuddannelser, der uddanner eftertragtede kandidater til både offentlige og private virksomheder. Der er således nok at holde styr på, og her er jeg overbevist om, at Joachims indsigt vil komme både instituttet og fakultetets samlede ledelse til gavn,” siger Grete Bertelsen.

Joachim Mathiesen overtager jobbet som institutleder fra Jan Thomsen, som nu er professor på instituttet og COO i instituttets nye kvantecenter, The Novo Nordisk Foundation Quantum Computing Programme.

Inge Lehmann-programmet uddeler 80 millioner kroner til 28 kvindelige forskertalenter

Foto: GEUS

28 unge, talentfulde forskere har modtaget cirka 80 millioner kroner i alt til deres forskningsprojekter. Det er Danmarks Frie Forskningsfond, der står for uddelingen af midlerne fra **Inge Lehmann-programmet**, der har til formål at styrke talentudviklingen i dansk forskning og fremme en mere ligelig kønsbalance i forskningsmiljøerne, især på de karrieretrin, hvor uligheden typisk opstår. Programmet er åbent for alle fagområder og for både mænd og kvinder, men gennem dispensation efter ligestillingslovens § 3 vil Danmarks Frie Forskningsfond som udgangspunkt vælge kvindelige ansøgere over mandlige i tilfælde af lige kvalifikationer mellem to ansøgere, dog således at der foretages en objektiv vurdering, hvor der tages hensyn til alle særlige kriterier vedrørende ansøgerne uanset køn. Midlerne stammer fra den politiske aftale om forskningsreserven for 2023.

I 2023 var alle 28 bevillingsmodtagere kvinder. 178 forskere havde søgt om støtte, hvilket giver en succesrate på 16 procent.

Fem modtagere er fra Københavns Universitet, fem fra Aarhus Universitet, fire fra Danmarks Tekniske Universitet, tre fra Aalborg Universitet og en fra henholdsvis Syddansk Universitet, Copenhagen Business School og IT-Universitetet. Forskningsprojekterne spænder vidt over forskellige videnskabelige områder og er blevet nøje vurderet. Modtagerne af Inge Lehmann-bevillingerne vil blandt andet dykke ned i emner som, hvordan probiotika kan gøre mikroalger til en bæredygtig fødevarerkind, om reduceret skærmtid har en positiv effekt på børns socio-emotionelle færdigheder, og om immunceller i hjerneinden også er vigtige for udvikling af sygdomme med neurologiske komplikationer uden for hjernen. Fem af forskerne er tilknyttet Københavns Universitetshospital, der er et samarbejde mellem Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet på Københavns Universitet og sundhedsvæsenet i Region Hovedstaden og Region Sjælland.

To forskere fra VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd og en tilknyttet Region Hovedstaden modtager også en bevilling.

Kontorchef i Miljøstyrelsen bliver ny direktør for DCE på AU

Foto: JACOB SKJELTER

Maria Sommer Holtze overtager den 1. februar jobbet som direktør for DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, der koordinerer og medvirker til at kvalitetssikre universitetets forskningsbaserede rådgivning til ministerier og andre rekvisiter af universitetets rådgivning på miljø- og energiområdet.

Maria Sommer Holtze er oprindeligt uddannet biolog, men har skrevet ph.d. på GEUS om udvaskning af pesticider til grundvandet.

I knap ti år har hun arbejdet i Miljøstyrelsen – først som fuldmægtig og de sidste 4½ år som kontorchef. Før Miljøstyrelsen arbejdede hun

nogle år i det private. Og før det arbejdede hun med forskning på GEUS.

Hun tror på, at hun med sin baggrund både i forskning, hos Miljøstyrelsen og fra private virksomheder kan være med til at udvikle og sikre bredden på DCE.

Ole Hertel, prodekan for myndighedsrådgivning og erhvervsamarbejde på Faculty of Technical Sciences, glæder sig over valget af ny direktør til DCE.

“Maria kommer til TECH med stærke fagkompetencer, som passer perfekt ind i DCE og samtidig spænder over til DCA-området. Hun har god ledelseserfaring, og hun kender det politisk-administrative system i Miljøministeriet indgående fra sine år som kontorchef. Samtidig har hun stor fokus på personaleledelse, og hun er en stærk netværksopbygger. Jeg er sikker på, at Maria bliver et stort aktiv for DCE såvel som for TECH,” siger han.

Maria Sommer Holtze overtager direktørposten efter Vibeke Vestergaard Nielsen, der har udfyldt rollen som konstitueret direktør siden begyndelsen af 2023.

Naturvidenskabeligt akademi uddeler to priser

Danmarks Naturvidenskabelige Akademi har tildelt Akademiets Industripris for

2023 til professor **Kristian Strømgaard**, Institut for Lægemiddeldesign og Farmakologi, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet.

Han er en internationalt anerkendt forsker, der har ydet betydelige bidrag inden for lægemiddelforskning. Hans arbejde med at udforske “receptor-komplekser” som nye mål for lægemidler har ført til opfindelse af flere serier af kemiske forbindelser med terapeutisk potentiale til behandling af blandt andet iskæmisk slagtilfælde, Alzheimers sygdom og glioblastoma.

Samtidig har akademiet tildelt **Søren**

Strandskov Sørensen, videnskabelig assistent, Aalborg Universitet, Akademiets Ph.d.-pris for 2023.

Som ph.d.-studerende har Søren Strandskov Sørensen udvist exceptionelle evner inden for forskning, formidling og undervisning. Hans projekt omkring forståelsen af glas’ termiske ledningsevne er i høj grad en overset problemstilling inden for materialeforskningen. Søren Strandskov Sørensen har med sin afhandling bidraget med markante resultater baseret på både eksperimenter og komplekse computersimuleringer. Han har blandt andet påvist en anomal varmeledning i visse glastyper. Dette arbejde har i høj grad været initieret af Søren Strandskov Sørensen, der har udvist stor selvstændighed i et snævert felt, hvor han sandsynligvis er den eneste danske forsker, fremgår det af begrundelsen for tildelingen af prisen.

Otte talentfulde forfattere på vej til universiteterne

Snart flytter otte forfattere ind på fem danske universiteter med hver 400.000 kroner i rygsækken. De har alle fået et toårigt arbejdslegat af Velux Fonden og skal både inspirere – og inspireres af – humanistiske forskere og studerende

De otte kommende “writers-in-residence” er **Glenn Bech, Emeli Bergman, Gry Stokken-dahl Dalgas, Rasmus Daugbjerg, Tine Høeg, Caroline Albertine Minor, Kirstine Refstrup og Malte Tellerup**. Det er institutter på Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Københavns Universitet, Roskilde Universitet og Syddansk Universitet, der kan se frem til at få en forfatter tilknyttet i to år.

En af de udvalgte forfattere er Glenn Bech, der debuterede i 2021 med den anmelderroste erindringsbog ‘Farskibet’. I 2022 udgav han bogen ‘Jeg anerkender ikke længere jeres autoritet’, for hvilken han modtog Politikens Litteraturpris 2022. Han glæder sig til opholdet på Institut for Kultur- og Sprogvidenskaber på Syddansk Universitet. Og selvom man måske kan undre sig over, hvad han skal dér, med alt det han har gang i, er han selv ikke i tvivl:

“Jeg har brug for hjælp. Mine bøger er meget færdigt af, hvor jeg står i mit liv. Jeg er i gang med min nye bog og skal skrive om klasse igen, og jeg har brug for hjælp til at komme mere ind i emnet – det historiske omkring klasse – men jeg vil også gerne blive skarpere ved at udveksle viden med både forskerne og de studerende,” siger Glenn Bech.

Fælles for alle forfatterne er, at de har debuteret for mindre end ti år siden, men har et højt, anerkendt kunstnerisk niveau med flere skønlitterære udgivelser bag sig.

Hver forfatter modtager 200.000 kroner per år i to år. Derudover bliver universitetets udgifter til for eksempel frikøb til den tilknyttede forsker, forfatterkontor, rejseudgifter, workshops, administration med videre dækket. Velux Fonden giver i år samlet fem millioner kroner i bevillinger i programmet.

Velux Fonden ønsker på den måde at bidrage til at styrke dansk skønlitteratur ved på den ene side at give talentfulde forfattere mulighed for at koncentrere sig om deres litterære arbejde og på den anden side skabe rum til gensidig inspiration mellem forfatter, forsker og studerende. Forhåbentlig munder samarbejdet ud i nye, kreative erkendelser og udtryk.

De seneste år har programmet kun været et pilotprojekt, men nu har Velux Fonden besluttet at gøre det til et fast program under navnet Litteratur og humanvidenskab i dialog.

Næste ansøgningsopslag forventes at blive offentliggjort til foråret 2024, hvor arbejdslegatet vil kunne søges efter invitation gennem en institutleder ved et af de humanvidenskabelige institutter, som fonden samarbejder med.

AU-arkæolog skal undersøge, hvordan pyramide blev bygget

Foto: Line Boen

Professor i arkæologi på Aarhus Universitet **Søren Sindbæk** og et team af danske arkæologer skal deltage i et forskningsprojekt ved Keops-pyramiden. De

har i januar været i Egypten for at deltage i The Giza Plateau Mapping Project. Her har de bidraget til Ancient Egypt Research Associates’ (AERA) undersøgelse af, hvordan den omtrent 4.500 år gamle, enorme Keops-pyramide blev bygget.

At det netop er et team af danske arkæologer, som AERA har inviteret til at bistå udforskningen, skyldes deres særlige ekspertise med 3-d-laserscannere.

“Vi er blevet inviteret med på grund af de tekniker, vi udviklede, da vi for et par år siden gennemførte projekt Northern Emporium om Ribe i vikingetiden. Da vi gravede dernede, havde vi brug for en metode til at holde styr på de meget tynde lag af gulve, som vi gravede frem. Der fandt vi frem til at bruge 3-d-laserscannere, som ikke har været brugt på arkæologiske udgravninger før. De udsender laserstråler, som foretager en opmåling af flere millioner punkter af ens overflade. Det er en ekstremt præcis og detaljeret fremgangsmåde,” forklarer Søren Sindbæk.

Området ved Keops-pyramiden, de har opmålt, er på størrelse med et par fodboldbaner og er for nylig blevet ryddet og gjort tilgængeligt for forskning.

Søren Sindbæk og hans forsker-team har modtaget 81.000 kroner fra Carlsbergfondet til projektet.

ITU-lektor i spidsen for “mixed reality”-projekt

Lektor ved Institut for Datalogi på ITU-Universitetet (ITU) i København **Sami Brandt** skal koordinere et forsknings- og erhvervsamarbejde, der skal udvikle såkaldt

mixed reality-teknologi til gavn for kulturindustrien såvel som brugerne.

XTREME-projektet blev lanceret med kickoff den 11. januar, og Sami Brandt er projektkoordinator for et konsortium bestående af ITU og 13 andre partnere: Immersive Stories, Marionette ApS, Khora ApS, University of Twente, University of Limerick, Fondazione Instituto Italiano, Leibniz University Hannover, MUNICH, Bolt Virtual, 4DSOUND Technologies, Aalto University, University of Nottingham og den finske nationalopera og ballet.

Det Horizon Europe-finansierede projekt skal udvikle sofistikeret mixed reality-teknologi (MR) – det vil sige audiovisuelle hjælpemidler som headset, der kan give brugeren en fordybende mixed reality-oplevelse, så det bliver muligt at opleve koncerter fra sin egen stue.

“Projektet er ikke kun beregnet til koncerter, men til alle typer kulturelle oplevelser. Musik, kunst og teater har en dybtgående indvirkning på vores fysiske og mentale velbefindende. Desværre kan traditionelle koncertsteder og spilletider begrænse adgangen til disse fordele. Vores projekt sigter mod at fjerne barriererne ved at skabe en fordybende virtuel oplevelse. Der er næsten uendeligt potentiale i udviklingen af

denne type teknologi. For eksempel vil mennesker med fysiske funktionsnedsættelser være i stand til at udnytte kulturelle produkter og tilbud, som måske ikke har været mulige før,” siger Sami Brandt.

Et mål for XTREME-projektet er at understøtte virtuelle fællesoplevelser. Ideelt set vil brugere kunne invitere venner og familie til at tage med til en virtuel koncert og på den måde skabe en del og social forbindelse.

Projektet finansieres af Den Europæiske Union og medfinansieres, for så vidt angår University of Nottingham, af Storbritannien.

Forskningsprojekt med SDU i spidsen skal løse stort klimaproblem inden for skibsfart

Syddansk Universitet (SDU) skal stå i spidsen for forskningsprojektet MISSION (Maritime JuSt in time optimiSatION), der handler om at udvikle en kommunikations- og logistikplatform til optimering af skibstrafik, så man undgår kødannelse uden for havne og derved et unødvendigt højt brændstofforbrug. Projektet involverer 30 europæiske partnere, heriblandt universiteter, havne, shippingfirmaer og teknologivirksomheder og er finansieret med 7,5 millioner euro eller 55,92 millioner kroner fra EU's Horizon-midler.

I shippingbranchen er det et almindeligt problem, at skibe sejler hurtigt af sted mod deres næste destination kun for at komme frem til en fyldt havn og besked om enten at circle rundt uden for havnen eller ankre op, indtil der er havneservice og en kajplads klar. Ifølge en rapport fra International Maritime Organization er det ikke unormalt, at skibe bruger mellem fem og ti procent af deres tid på at vente på at komme ind i havn.

Den unødvendigt høje fart og den efterfølgende ventetid med motorene tændt giver et markant øget brændstofforbrug. Det er både et klimamæssigt og et økonomisk problem.

”Dybest set handler det om kommunikation. Skibet skal vide, hvornår havnen er klar, og havnen skal vide, hvornår skibet kommer,” siger forskningsleder **Julia Pahl**, der er lektor på Det Tekniske Fakultet på SDU.

Globalt set står shippingbranchen ifølge Europa-Kommissionen for tre procent af verdens udledning af klimagasser. Behovet for transport er imidlertid stigende, og den maritime sektor og dens udledning af CO₂ har derfor været en af de hurtigst voksende i de senere år. Det er ikke mindst derfor, der er behov for at gøre noget nu.

Forskerne forventer, at skibenes brændstofforbrug kan reduceres med op til 23 procent på den samlede rejse.

Ny institutleder på Institut for Økonomi på AU

Thomas Quistgaard Pedersen har den 15. januar overtaget posten som institutleder på Institut for Økonomi på Aarhus Universitet.

Han overtager ledelsen af instituttet fra professor Niels Haldrup, som har siddet på posten i godt seks år, og i den periode har Thomas Quistgaard Pedersen været en del af institutledelsen som viceinstitutleder. Desuden har han været leder for sektionen Accounting and Finance gennem tre år.

”Der kommer ikke til at ske revolutioner. Jeg vil naturligvis gøre tingene på min måde og sætte mit præg på instituttet, men min opgave bliver ikke at være i centrum, men derimod at hjælpe instituttets dygtige medarbejdere med at lykkes,” siger den nye institutleder.

Thomas Quistgaard Pedersen er uddannet cand. merc. fra det tidligere Handelshøjskolen i Aarhus i 2006. Efter en afstikker til Nationalbanken kom han tilbage til universitetsverdenen og afsluttede sin ph.d. i 2010 på det daværende Institut for Økonomi på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet på Aarhus Universitet.

Han blev efterfølgende ansat som adjunkt, senere lektor og i 2020 som professor på Institut for Økonomi på Aarhus BSS. Han har især forsket i prisdannelse på boligmarkedet.

De store udfordringer i de kommende år bliver ifølge den nye institutleder blandt andet betydningen af chatbots og andre AI-værktøjer for undervisningen og de studerendes læring samt instituttets flytning til Universitetsbyen. Men den helt store udfordring bliver udmøntningen af kandidatreformen.

På forskningssiden er der på den korte bane stor fokus på at få det nyetablerede center CoRE (Center for Research in Energy: Economics and Markets) godt fra start. Her bliver tidligere institutleder Niels Haldrup centerleder.

Ny klinisk professor på SDU

Foto: Sjællands Universitetshospital

Connie Berthelsen er den 1. januar tiltrådt som ny professor ved Syddansk Universitet og professor i klinisk sygepleje ved Sjællands Universitetshospital og i Region Sjælland.

Som professor og forskningsleder på Medicinsk Afdeling, Sjællands Universitetshospital Køge, fortsætter hun sit arbejde for bedre forløb for ældre patienter med medicinsk multisygdom.

Hendes fokus ligger på forbedring af overgange mellem hospital og hjem. Connie Berthelsen har i sit forskningsprogram, The Bridging Care Program, fokus på transition (overgang) og overgangsforløb mellem hospital og eget hjem. Her er Connie Berthelsens særlige interesse at nedbringe mængden af de unødige indlæggelser af ældre, som skyldes for eksempel væskemangel, urinvejsinfektioner, forstoppelse og lungebetændelse. Ofte vil de lidelser kunne klares i kommunen, hvis sygdommene bliver diagnosticeret i tide, og patienterne får den rigtige pleje.

Connie Berthelsen er oprindeligt uddannet sygeplejerske i 2003 og blev ph.d. i sygeplejvidenskab i 2013, hvor hun satte sig som mål at blive professor, før hun fyldte 50 år. Den milepæl har hun nu nået som 49-årig.

”Det er en kæmpe milepæl for mig, og jeg er helt utrolig glad og stolt,” siger Connie Berthelsen, som har arbejdet målrettet på at nå titlen som professor de seneste ti år – altid med fokus på den ældre medicinske patient og bedre overgange mellem hospital og hjem.

Nyt atomkraftcenter på DTU

Foto: Magnus Møller

Danmarks Tekniske Universitet (DTU) opretter nu et nyt tværfagligt center for nukleare energiteknologier med navnet DTU Nuclear Energy Techno-

logy, som skal konsolidere og styrke forskningen i atomkraftteknologier og bidrage med viden til samfundet. Centeret skal derudover gennem uddannelse sikre, at Danmark fortsat besidder stærke kompetencer på området, og samarbejde med blandt andre danske virksomheder, der arbejder med at udvikle nye reaktortyper.

Selvom forskning i atomkraft har været begrænset i Danmark gennem de sidste 40 år, har DTU bevaret flere forskningsmiljøer, der arbejder med kernefysik og nukleare teknologier, og har således fastholdt faglig ekspertise på området.

Under ledelse af **Bent Lauritzen**, der er seniorforsker på DTU Fysik, skal Centeret for Nuklear Energiteknologi styrke samarbejdet mellem relevante forskningsmiljøer, i dag blandt andet placeret på institutterne DTU Fysik, DTU Energi, DTU Kemi og DTU Construct, samt være en fælles indgang til området.

Udviklingen inden for atomkraft går stærkt, og teknologien har rykket sig markant, især gennem de sidste cirka 15 år. Ud over at der etableres nye såkaldte generation IV-kraftværker, som en videreudvikling af store, traditionelle atomkraftværker, arbejdes der på at udvikle små, modulære reaktorer. Disse adskiller sig fra de traditionelle værker i forhold til både størrelse, ydelse og opbygning. En række universiteter og virksomheder verden over – heriblandt to danske startups – arbejder på at udvikle og kommercialisere netop disse små, modulære reaktorer.

”De teknologiske nybrud, der foregår inden for atomkraft i disse år, er forskningsmæssigt enormt interessante. De moderne reaktorteknologier kan meget vel vise sig at kunne bidrage betydeligt til verdens energiforsyning, og det er det, vores forskning skal være med til at afklare. Det er afgørende, at vi som teknisk universitet er klar til at gribe nye teknologiske muligheder, når de opstår,” siger Bent Lauritzen.

Har du en navnenhed, som du tænker er relevant, så send den til redaktionen på cbl@dm.dk. Vi kan ikke love, at alle kommer med, og forbeholder os ret til at redigere teksten.

Af Lasse Højsgaard, lah@dm.dk • Foto: Lasse Mohr/Sofus Rischel

Social netværksanalyse – nu med soul

Ph.d.-studerende Lasse Mohr er med nummeret 'Social Forces: How Networks Affect Our Lives' klar til at forsvare de danske farver i den internationale konkurrence 'Dance your Ph.D.'

Efter lang tids stilhed er der endelig nyt fra musikfronten på Danmarks Tekniske Universitet (DTU). Lasse Mohr, der er ph.d.-studerende ved DTU Compute, har udgivet nummeret 'Social Forces: How Networks Affect Our Lives' med tilhørende musikvideo, som nok skal komme til at hænge dansegulvene ved diverse fredagsbarer på DTU og i andre datavidenskabelige miljøer.

Temaet er Lasse Mohrs eget forskningsprojekt: analyse af sociale netværk med brug af big data. Genren er god, klassisk soulfunk, som The Meters og James Brown lavede den for længe siden, og som senest har fået en revival med superduoen Bruno Mars og Anderson .Paak – også kendt som Silk Sonic.

Med videoen satser Lasse Mohr på at vinde konkurrencen 'Dance your Ph.D.' – en musikvideokonkurrence for ph.d.-studerende i hele verden arrangeret af magasinet Science.

"Jeg blev opmærksom på 'Dance your Ph.D.' helt tilbage i 2019 og blev ret inspireret af videoen, der vandt. I starten handlede konkurrencen meget om dans, men efterhånden er musikken kommet til at spille en større og større rolle," fortæller han.

Målsætningen for videoen har været at vinde konkurrencen, og det er det stadig. Men undervejs i produktionen blev Lasse Mohr også bare generelt opsat på at lave et sjovt og anderledes stykke forskningsformidling. I selve videoen giver han den som animeret underviser med sokkedukker som elever, mens kolleger fra hans forskningsgruppe agerer levende netværk, bundet sammen af rødt satinbånd og filmet fra en drone.

"Jeg har været ret opsat på, at det skulle være sjovt. For jeg synes, at meget af den formidling, der bliver lavet, er dybt kedelig, og det tror jeg også, den er for den brede befolkning – i hvert fald den, der kommer direkte fra

I videoen 'Social Forces: How Networks Affect Our Lives' låner Lasse Mohr blandt andet det klassiske sokkedukkegreb fra børne-tv.

Se videoen på YouTube her

forskere," siger Lasse Mohr, der også tidligere har deltaget i konkurrencen 'Copenhagen Science Slam', hvor han nåede finalen.

Løber man en risiko for ikke at blive taget seriøst som forsker, når man laver sjov formidling?

"Alle, jeg har vist det til – professorer, kolleger – synes, det er super fedt. Så jeg har fået meget positiv respons. Nu må vi se ... det kan være, det viser sig, at så forventer folk bare sjov og ballade fra mig. Men jeg tror det ikke."

Unge nu om dage vil jo have gangsta rap og den slags, men du kører med klassisk soulfunk. Er det i virkeligheden professorerne, du gerne vil imponere?

"Det må jo så blive genren for den næste produktion. Men valget af musik er mest bare udtryk for, at det er den musik, jeg selv lytter til, og den, vi har lyst til at skrive."

Et album?

"Ha ha ... Jeg tror ikke, jeg er færdig med at lave de her formidlingsprojekter, hvor fokus er at holde det skarpt og sjovt. Om det skal være musikvideoer eller noget andet, ved jeg ikke. Men nu skal jeg lige have lavet noget mere forskning først. Det må være den rigtige rækkefølge." ■